ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΙ ΚΑΡΠΑΘΟΥ ΚΑΙ ΚΑΣΟΥ

1537 – 1821

Η νῆσος Κάρπαθος, καίτοι δὲν εἶναι παραδεδομένον ὑπὸ ποίαν ἐτέλεσεν ἐπαρχίαν καὶ ὡς ἐπισκοπὴ ὑπὸ ποίαν ἐτέλεσεν ἐκκλησίαν, πιθανῶς ὅμως αὕτη εἶναι ἡ εἰκοστὴ πόλις τῆς ἐπαρχίας νήσων ὑπὸ ἡγεμόνα καὶ μητρόπολιν τὴν Ρόδον ἐκπεσοῦσα ἐκ τοῦ Συνεκδήμου Ἱεροκλέους τοῦ γραμματικοῦ, συγγραφέντος περὶ μεσοῦντα ἕκτον αἰῶνα, ἐπὶ αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ, ἐν ᾧ ἀναγράφονται μὲν εἴκοσι πόλεις καταλέγονται δὲ ἐννεακαίδεκα [1]. Τοῦτο ὑπεμφαίνεται καὶ ἐκ τῆς ἐν ταῖς «Ἐκθέσεσι» καταλεγομένης ἀρχιεπισκοπῆς Καρπάθου, ἐν αἷς ἡ Κάρπαθος καταλέγεται ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῶν νήσων Κυκλάδων· καὶ ὁ πρῶτος γνωστὸς ταύτης ἐπίσκοπος καλούμενος Ζωτικός, συνυπέγραψεν ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ πατριάρχου τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἐπιφανίου τοῦ ἀπὸ πρεσβυτέρων πρὸς τὸν πάπαν Ὁρμίσδαν γραφεῖσαν περὶ τὸ ἔτος 520 [2], ὡς «ἐπίσκοπος τῆς Καρπαθίων πόλεως τῆς ἐπαρχίας νήσων»· τούτων ἕνεκα καὶ ὁ Μιχαὴλ Λέκιεν κατέλεξε τὴν ἐκκλησίαν Καρπαθίων ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῶν νήσων [3]. Καὶ κατὰ τὴν διαίρεσιν τοῦ κράτους εἰς θέματα πιθανὸν εἶναι ὅτι ἡ Κάρπαθος ἐτάχθη τῷ θέματι τῶν Κιβυρρεωτῶν ἐν ᾧ καὶ ἡ νῆσος Ῥόδος, ὄντι τὸ τεσσαρεσκαιδέκατον τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ.

Πότε ἡ νῆσος Κάρπαθος ἐπισκοπὴ οὖσα προήχθη εἰς ἀρχιεπισκοπὴν δὲν εἶναι παραδεδομένον· ὁ τελευταῖος γνωστὸς

---

1. Ἱεροκλέους Συνέκδημος, ἐν Gustavi Parthey Hieroclis synecdemus et Notitiæ Græcæ episcopatuum, (Berolini, 1866, in 8°), p. 28—29.— Hieroclis synecdemus, ed. August. Burckhardt, (Lipsiæ, 1893, in 8°), p. 28—29.

2. J. D. Mansi Sacrorum conciliorum nova et amplissima collechio, (Parisiis, 1901, in fol), tom. XIII, col. 491—492.

3. M. Le Quien Oriens christianus, (Parisiis, 1740, in fol), tom. I, col. 462.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ 32 ΙΩ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ἐπίσκοπος Καρπάθου ἐκαλεῖτο Φίλιππος, ὅς παρέστη ἐν τῇ συνόδῳ τῇ συγκροτηθείσῃ ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Φωτίου ἔτει 879 [1]· ἐκ τούτου γίγνεται δῆλον ὅτι ἡ ἐπισκοπὴ Καρπάθου προήχθη εἰς ἀρχιεπισκοπὴν μετὰ τὸ ἔτος 879.

Ἡ Κάρπαθος καταλέγεται ὡς ἀρχιεπισκοπὴ ἐν τῇ «Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου Κύπρου ἐκθέσει πρωτοκλησιῶν πατριαρχῶν τε καὶ μητροπολιτῶν», ὃν Ἐπιφάνιον ὁ Ἰωάννης Ρεΐσκιος ὁ ἐκδοὺς τὸν Κωνσταντῖνον Πορφυρογέννητον ὑπέλαβεν ἀκμάσαντα ἐν μέσῳ τετάρτῳ αἰῶνι [2], παρεδέξατο δὲ τοῦτο καὶ ὁ Θεόφιλος Τάφελος [3]· ὁ καρδινάλιος Ι. Β. Πίτρας λέγει τὸν Ἐπιφάνιον ἀκμάσαντα ἀρχομένου ἕκτου αἰῶνος [4]. Ὁ δὲ Ἐρρῖκος Γέλζερος σημειοῦται ὅτι ὁ Ἐπιφάνιος ἀναγράφει τὴν ἱεραρχικὴν τάξιν ἐπὶ τῶν εἰκονομάχων βασιλέων, ἐξ οὗ ἐσκέφθη τὸν Ἐπιφάνιον τὸν ἐπὶ τῆς ἕκτης οἰκουμενικῆς συνόδου ζήσαντα· καὶ ἐπιπροστίθεται ὅτι ἐκ τοῦ ἰσχυρισμοῦ τοῦ de Boor, ἤτοι ἐκ τοῦ τρόπου καθ᾽ ὃν μνημονεύει τοῦ Ἐπιφανίου ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ὡς θεσπεσίου νοεῖται ὁ ἅγιος Ἐπιφάνιος [5], ἀλλ᾽ ὀρθότατα ὁ Γουστάβος Πάρθεης πρὸ τοῦ Ἐρρίκου Γελζέρου ἐσημειώσατο ὅτι «ἐὰν παραβάλωμεν τὴν ἑβδόμην ἔκθεσιν, ἤτοι τὴν τοῦ Ἐπιφανίου (σελ. 150—161) πρὸς τὰς λοιπάς, ἀναγκαζόμεθα νὰ ἀποδώσωμεν αὐτὴν εἰς Ἐπιφάνιον τὸν νεώτερον κατὰ τὸν ἔνατον αἰῶνα ἀκμάσαντα, διότι δὲν εἶναι πιθανὸν Κωνσταντῖνος ὁ αὐτοκράτωρ ἐν τῷ ἑαυτοῦ συγγράμματι «Περὶ τῆς βασιλείου τάξεως [6]» ὅπερ συνέγραψεν ἀρχομένου τοῦ δεκάτου αἰῶνος νὰ παρενέβαλεν ἔκθεσιν τῶν ἐπισκοπῶν τοῦ

1. J. D. Mansi Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio, (Parisiis, 1902, in fol), tom. XVII, col. 374.

2. Κωνσταντίνου βασιλέως Περὶ τῆς βασιλείου τάξεως, ἐν Corp. script. histor. Byzant. (Bonnæ, 1829, in 8°), tom. II, p. 892.

3. Theop. Tafel Constantinus Porphyrogenitus De provinciis regni Byzantini liber secundus, Europa, (Tubingæ, 1846, in 4°), p. 42.

4. I. B. Pitra Juris ecclesiastici Græcorum historia et monumenta, (Romæ, 1868, in 8°), tom. II, p. 197.

5. H. Gelzer ungedruchte und ungenüngend veröffentlichte Texte der Notitiæ episcopatuum, (München, 1901, in fol.), S. 543.

6. Κωνσταντίνου βασιλέως Περὶ τῆς βασιλείου τάξεως, ἐν Corp. script. hist. Byz. tom. II, p. 791—798.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

τετάρτου αἰῶνος [1]». Τοῦτο δὲ βεβαιοῦται, διότι γιγνώσκομεν ὅτι μέχρι τοῦ ἔτους 879 ἡ Κάρπαθος ἦτο ἐπισκοπή. Ἐν δὲ τῇ Ἐπιφανίου ἐκθέσει ἡ Κάρπαθος καταλέγεται ἐν ταῖς ἀρχιεπισκοπαῖς, ἐν τῇ «κθ΄ ἐπαρχίᾳ νήσων Κυκλάδων ὁ Καρπάθου [2]». Ἐν ἄλλαις ἐκθέσεσι καταλέγεται θρόνος κζ΄ [3], κθ΄ [4], λ΄, λϐ΄ [5], μ΄ [6], μϐ΄ [7] καὶ ξδ΄· ἀλλ᾿ οἱ πολλοὶ οὗτοι ὑποϐιϐασμοὶ εἶναι ἁμαρτήματα τῶν ἀντιγραφέων· ἐν τῇ ἐκθέσει Νείλου Δοξαπατρίου ἡ ἀρχιεπισκοπὴ Καρπάθου καταλεγεται θρόνος κε΄ [8].

Μετὰ τὴν ἔτει 1204 διαρπαγὴν τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν καὶ νήσων ὑπὸ τῶν στρατευσαμένων τὴν τετάρτην κατ᾿ εὐφημισμὸν κληθεῖσαν ἱερὰν στρατείαν ἐδοκίμασαν καὶ οἱ Καρπάθιοι τὰ δεινὰ καὶ τὰς ὀδύνας τῶν Φράγκων ἐπιδρομέων

---

1. G. Parthey Hieroclis Synecdemus et Notitiæ Græcæ episcopatuum, (Berolini. 1866, in 8°), p. IX.

2. Notitia 7, 70. 10, 126, ἐν G. Parthey Hieroclis Synecdemus et Notitiæ Græcæ episcopatuum.—I. B. Pitra Iuris ecclesiastici Græcorum historia et monumenta, tom. II, p. 203. — Not. I, 70. ἐν H. Gelzer Ungedr. und ungen. veröff. Texte der Notitiæ episc.—Franz. N. Finck Das Epiphanios von Cypern armenisch und griechisch herausgegeben, (Marburg, 1902, in 8°), S. 9.—Not. I, 71. 6, 75. 8, 75, ἐν G. Parthey Hieroclis Synecdemus et Not. Gr. episc. — Basilii Notitia 71, ἐν H. Gelzer Georgii Cyprii Descriptio orbis Romani, (Lipsiæ, 1890, in 8°). —Not. III, 110, VI, 113, ἐν H. Gelzer Unged. und ungen. veröff. Texte d. Not. episc.

3. H. Gelzer Analecta Byzantina, ἐν Index scolarum Hivernarum publice et privatium in Universitate litterarun Ienensi (XIX octob. 1891 XIX Mart. 1892) hab. (Ienæ, 1892, infol.), S. 6.

4. Notit. 10, 126, ἐν Parthey Hieroclis Synecdemus et Notit. Gr. eqisc.—Notit. VI, 113, εν H. Gelzer Unged. und ungen. veröff. Texte der Notit. episc.

5. Notit. 2, 115, ἐν G. Parthey Hieroclis Synecdemus et Notit. Gr. episc.—Ἀθ. Παπαδοπούλου—Κεραμέως Ἐπισκοπικοὶ κατάλογοι, ἐν Μουσείου καὶ βιβλιοθήκης τῆς ἐν Σμύρνῃ Εὐαγγελικῆς σχολῆς, (ἐν Σμύρνῃ, 1867, εἰς 8ον), περιόδῳ Β΄, ἔτει Α΄, σ. 68.

6. Notit. II, 95, ἐν H. Gelzer Unged. und ungen. veröff. Texte de Not. episc.

7. Νέα Τακτικὰ 1208, ἐν H. Gelzer Georgii Cyprii Descriptio orbis Romani.

8. Νείλου Δοξαπατρίου Τάξις τῶν πατριαρχικῶν θρόνων, 364. ἐν G. Parthey Hieroclis Synecdemus et Not. Gr. episc.—F. N. Finck Nilos Doxapatres armenisch und griechisch herausgegeben, (Marburg, 1902, in fol), S. 33.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

τυχοδιωκτῶν, ὅτε ἔτει 1209 κατελήφθη ἡ νῆσος ὑπὸ τῶν Κορνάρων, ἧς ἐκράτησαν μέχρι τοῦ ἔτους 1537, ὁπότε κατελήφθη ἡ νῆσος ὑπὸ τῶν Ὀσμανιδῶν [1]. Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἐπιδρομῆς τῶν Κορνάρων παρέμειναν καὶ οἱ Καρπάθιοι ἐστερημένοι ἐκκλησιαστικῆς προστασίας καὶ περιθάλψεως, τὴν δὲ ἀρχιερατικὴν ἕδραν τῆς νήσου κατέλαβε Φράγκος ἱεράρχης, ὃς ἐτέλει ὑπὸ τῇ ἐν Κρήτῃ φραγκικῇ ἐκκλησίᾳ [2]. Ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου Παλαιολόγου τοῦ πρεσβυτέρου ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ γενομένῃ ἐκθέσει (1283—1328) καίπερ σχολάζουσα ἡ ἀρχιεπισκοπὴ Καρπάθου καταλέγεται θρόνος κβ' [3].

Καθ' οὓς χρόνους ἐσχόλαζεν ἡ ἀρχιεπισκοπὴ Καρπάθου, ἐδίδοτο αὕτη κατ' ἐπίδοσιν ἑτέροις ἱεράρχαις, ἔτει 1397 μηνὶ μαρτίῳ, ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Ἀντωνίου τοῦ ἀπὸ ἱερομονάχων ἡ μεγάλη τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία προήγαγεν εἰς τὴν μητρόπολιν Ἀτταλείας Θεοφύλακτον τὸν ἀπὸ ἱερομονάχων, ὃς ἐγένετο καὶ πρόεδρος Σίδης, ἐδόθη δ' αὐτῷ κατ' ἐπίδοσιν καὶ ἡ ἀρχιεπισκοπὴ Καρπάθου [4]· καὶ πρὸ τοῦ ἔτους 1460 ὁ Μυρέων Ματθαῖος ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης Λυκίας, ἦν καὶ πρόεδρος Καρπάθου καὶ Ναξίας [5].

Καταλαβόντων τῶν Ὀσμανιδῶν τὴν νῆσον Κάρπαθον ἡ μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἀνασυνέστησε τὴν βίᾳ σχολάζουσαν ἐπὶ τῶν Φράγκων ἐπιδρομέων ἀρχιεπισκοπὴν Καρπάθου· καταλέγεται δὲ ἐν τῇ πρώτῃ ἀπὸ ἁλώσεως ἐκθέσει

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

---

1. Karl Hopf Veneto-byzantinische Analecten, (Wien, 1859, in 8°), S. 116—137.

2. Mich. Le Quien Oriens christianus, (Parisiis, 1740, in fol.), tom. III, col. 1050—1060.—P. B. Gams Series episcoporum ecclesiæ catholicæ, (Ratisbonæ. 1873, in fol.), p. 449.—Conr. Eubel Hierachia catholica medii ævi, (Monasterii, 1898, in fol), tom. I, p. 462.

3. Notit. II, 142, ἐν G. Parthey Hieroclis Synecdemus et Not. Gr. episc.—Notit. VIII, 24, ἐν H. Gelzer Unged. und ungen. versöff. Texte d. Not. episc. —Σωφρονίου τοῦ Λεοντοπόλεως Ἔκθεσις Ἀνδρονίκου Παλαιολόγου, ἐν Ἐκκλησιαστικοῦ Φάρου, (ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, 1910, εἰς 8ον), τόμῳ ϛ', σελ. 204.

4. F. Miklosich et I. Müller Acta et diplomata Græca medii ævi sacra et profana, (Vindobonæ, 1872, in 8°), tom. II, p. 276—277.

5. Ἰωάννου Σακκελίωνος Πατμιακὴ βιβλιοθήκη, (Ἀθήνησι, ,αωγ', εἰς φύλλ.), 53—54.

ἔτει 1562 δευτέρα ἐν ταῖς ἀρχιεπισκοπαῖς [1]· ἀλλὰ σὺν τῷ χρόνῳ μετεβλήθη ἡ ἀρχιερατικὴ τάξις τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Καρπάθου· ἀρχομένου δ' ὀκτωκαιδεκάτου αἰῶνος ἥνωτο ταύτῃ ἡ πατριαρχικὴ ἐξαρχία Κάσου. Ἐν τῇ τελευταίᾳ ἐκθέσει ἔτει 1802 ἡ ἀρχιεπισκοπὴ Καρπάθου καταλέγεται ἐν τῇ τρίτῃ τάξει τεσσαρεσκαιδεκάτῃ [2]· ἔτει 1825 εἶχε χρέος γροσσίων μυρίων καὶ ἑπτακισχιλίων [3]· ἔτει δὲ 1855 ἡ Κάρπαθος καὶ Κάσος ἦν ἔτι ἀρχιεπισκοπή [4]· καὶ ἔτει 1885 ἦν ἤδη μητρόπολις κατέχουσα τὸν οβ' θρόνον [5].

ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΣ εἶναι ὁ πρῶτος γνωστὸς ἱεράρχης Καρπάθου ἀπὸ τῆς ἀνασυστάσεως τῆς ἀρχιεπισκοπῆς, ὃς ἀπέθανε, μηνὸς Ἰουλίου εἰκοστῇ καὶ πέμπτῃ τοῦ ἔτους 1576 [6].

ΜΑΚΑΡΙΟΣ διεδέξατο τὴν ἀρχιεπισκοπήν, οὗ μέμνηται

---

1. Notitia XI, 81, ἐν H. Gelzer Ung. und Ungen. veröff. Texte der Notitiæ episcopatuum, S. 629.—Zacharie von Lingenthal Zur kenntniss der Notitiæ episcopatuum Græcorum, ἐν Monatsberichte der königlich preussischen Akademie . . 1878, (Berlin, 1879, in 8°), S. 279, ἐν αὐτῇ ἡ ἀρχιεπισκοπὴ Καρπάθου καταλέγεται πρώτη.—H. Omont Liste des métropolitains et évêques du patriarcat de Constantinople vers 1725, (Paris, 1893, in 8°), p. 8 (ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ I τόμου τῆς Revue de l'Orien Latin), ἐν αὐτῇ ἡ ἀρχιεπισκοπὴ Καρπάθου καὶ Κάσου καταλέγεται ἑκκαιδεκάτη.—Χρυσάνθου Συνταγμάτιον περὶ τῶν ὀφφικίων, κληρικάτων καὶ ἀρχοντικίων τῆς τοῦ Χριστοῦ ἁγίας ἐκκλησίας, (Ἐνετίῃσι 1778, εἰς φύλλ.), σελ. 74, ἐν αὐτῇ ἡ ἀρχιεπισκοπὴ Καρπάθου καὶ Κάσου καταλέγεται ἑκκαιδεκάτη.—Ἀθαν. Παπαδοπούλου—Κεραμέως Τακτικὸν τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν τῆς ἀνατολῆς, ἐν Δελτίου τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος, (ἐν Ἀθήναις, 1891, εἰς 8ον), τόμῳ Γ', σελ. 472, ἐν αὐτῇ ἡ ἀρχιεπισκοπὴ Καρπάθου καὶ Κάσου καταλέγεται ἑβδόμη.

2. Μ. Ι. Γεδεὼν Χρονικὰ τοῦ πατριαρχικοῦ οἴκου καὶ τοῦ ναοῦ (ἐν Κωνσταντινουπόλει, ‚αωπδ', εἰς 8ον), σελ. 200.

3. Γ. Ι. Λαμπουσιάδου Αἱ Ἀθῆναι ὡς καταπεπατημένη ἐκκλησιαστικὴ ἐπαρχία, ἐν Δ. Γρ. Καμπούρογλου Μνημείων τῆς ἱστορίας τῶν Ἀθηναίων. Τουρκοκρατία. (ἐν Ἀθήναις 1892, εἰς 8ον), τόμῳ Γ', σελ. 135. — J. D. Mansi Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio, (Parisiis, 1909, in fol), tom, XL, col. 112.

4. Γ. Α. Ῥάλλη καὶ Μ. Ποτλῆ Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων (Ἀθήνησι, 1855, εἰς 8ον), τόμ. Ε', σελ. 521.

5. Τὸ ἐν χρήσει συνταγμάτιον τῶν ὑπὸ τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον μητροπολιτῶν καὶ ἐπισκόπων, ἐν Ἐκκλησιαστικῆς ἀληθείας, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1887—1888, εἰς φύλλ.), ἔτει Η', σελ. 113.

6. Ἱστορικὰ σημειώματα ἐκ τοῦ βραβίου τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Πάτμῳ μοναστηρίου ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ἐν Ἱστορικῶν ἐρευνῶν περὶ τὰς ἐκκλησίας τῶν νήσων., (ἐν Ἑρμουπόλει, 1913, εἰς 8ον), τόμ. Α', σελ. 158.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Θεοδόσιος Ζυγομαλᾶς μηνὸς ὀκτωβρίου δεκάτῃ τοῦ ἔτους 1576 [1].

ΙΩΑΣΑΦ ΑΒΟΥΡΗΣ ἐπικαλούμενος, ἀνὴρ Ζακύνθιος, εἶναι γνωστὸς μετὰ τὸν Μακάριον, ὃς ἔτει 1583 μηνὸς φεβρουαρίου τετάρτῃ, γενόμενος εἰς Ζάκυνθον καὶ μέλλων ἵνα μεταβῇ εἰς τὴν αὐτοῦ ἐπαρχίαν διέθετο τὰ κατ᾽ αὐτόν· τὴν αὐτοῦ διαθήκην παρατίθεμαι ἐν τέλει ἐξ ἀντιγράφου πεμφθέντος μοι ὑπὸ τοῦ ἐμοὶ ἀγαπητοῦ Λεωνίδου Ζώη.

ΘΕΟΔΟΥΛΟΣ διεδέξατο τὴν ἀρχιεπισκοπήν, φερόμενος συνυπογραμμένος ἐν γράμματι τοῦ πατριάρχου Ἰωάσαφ τοῦ ἀπὸ Λαρίσης, τὸ τρίτον πατριαρχοῦντος μηνὶ μαΐῳ τοῦ ἔτους 1590 περὶ τῆς ἐν Μόσχᾳ χειροτονίας τοῦ πατριάρχου Μοσχοβίας Ἰώβ [2].

ΙΕΡΟΘΕΟΣ, τὸ ὄνομα αὐτοῦ μετὰ τοῦ ἔτους 1601 φέρεται κεχαραγμένον ἐπὶ λίθου ἐντετειχισμένου ἐπὶ τῆς προσόψεως τοῦ νῦν ἐν τῇ πόλει Καρπάθῳ μητροπολιτικοῦ οἴκου [3]· καὶ ἔτει 1612 τυγχάνει γνωστὸς ὁ Ἱερόθεος ἐκ σημειώματος ἐν χειρογράφῳ τεύχει τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Ἀμοργῷ μοναστηρίου τῆς Χοζοβιωτίσσης τοῦδε· «εἰς τὰ ͵αχιβ΄ μηνὶ ἰουνίου γ΄ ἦλθεν ὁ Μιμῆ πασσᾶς τῆς Ῥόδου μὲ ιε΄ κάτεργα καὶ ἐπήγασιν κάτινες ἀφορισμένοι ἀπὸ Θεοῦ παντοκράτορος καὶ ἐκαταβάλασιν τὸν Ἱερόθεον ἀρχιεπίσκοπον καὶ ἤλθασιν οἱ λεβέντες καὶ ἐπῆράν το(ν)δυναστικῶς καὶ ἔδαρναν αὐτόν, θεωρόντας οἱ χριστιανοὶ ἔδραμαν καὶ ἐβοήθησαν αὐτὸν καὶ ἐγλύτωσεν καὶ ὁ Θεὸς συγχωρέσει αὐτῶν [4]». Ἡ τοῦ Ἱεροθέου ἀρχιερατεία παρετάθη μέχρι τοῦ ἔτους 1622 ὅτε καθῃρέθη ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Κυρίλλου Λουκάρεως, οὗ ἕνεκα παρῃτήσατο τὴν ἀρχιεπισκοπήν· τοῦτο διεπράξατο ὁ πατριάρχης Κύριλλος ἀφ᾽ οὗ ὁ Ἱερόθεος ἀπέ-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

1. Martini Crusii Turcogræciæ libri octo, (Basiliæ, (1584), in fol), p. 506. —Émile Legrand Notice biographique sur Jean et Théodose Zygomalas, (Paris 1889, in 4°), p. 120, 134—135.

2. W. Regel Analecta Byzantino —Russica. (Petropoli, 1891, εἰς 8ον), pp. 85—91.

3. Γραπτὸν σημείωμα τοῦ ἐν Καρπάθῳ ἐλλογίμου Α. Σ. Ἀσλανίδου.

4. Ἰωάννου Βογιατζίδου Περιγραφικὸς κατάλογος τῶν κωδίκων τῆς ἐν Ἀμοργῷ μονῆς, χειρογ. τεῦχος 41 φυλ. 88α (ἀνέκδ.)

τισε τὰ ὀφειλόμενα τῇ μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίᾳ μπακία καὶ χαράτσια, τῷ ἐξάρχῳ τοῦ εἰρημένου πατριάρχου ἱερεῖ Ἀντωνίῳ [1]. Ἐκ τοῦ γράμματος τούτου μανθάνομεν ὅτι ἡ νῆσος Κάσος ἦτο πατριαρχικὴ ἐξαρχία, ἣν πρὸ τοῦ ἔτους 1622 ἐνέμετο κατ' εὔνοιαν ὁ Γιαλέας, ἐκ τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ οἴκου [2], ταύτην δὲ ὁ Ἱερόθεος ἐζήτει παρὰ τοῦ πατριάρχου Κυρίλλου πρὸς διατροφὴν αὐτοῦ.

ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ, εἶναι γνωστὸς προϊστάμενος τῆς ἀρχιεπισκοπῆς, Ἀγαπητὸς ἐπικαλούμενος, ἀνὴρ Ζακύνθιος, ὃς καθῃρέθη τῆς ἀρχιεπισκοπῆς ἔτει 1643, διότι πρὸ ἑπτὰ ἐτῶν ἐγκατέλιπεν αὐτήν [3], ἤτοι περὶ τὸ ἔτος 1636. Τὸν Δαμασκηνὸν ὡς πρῴην Καρπάθου εὑρίσκω ἐν Ζακύνθῳ ἔτει 1643 ἐπανελθόντα ἐκ Κυθήρων ὅτε μηνὸς μαρτίου ἐνάτῃ τοῦ αὐτοῦ ἔτους συνεβλήθη μετὰ μοναχοῦ Μελετίου Βενέρη, ἀνδρὸς Κρητός, ἵνα ὁ εἰρημένος Μελέτιος ὑπηρετήσῃ αὐτὸν ἐπὶ πέντε ἔτη ἐπὶ μισθῷ διδασκαλίας ἐκκλησιαστικῆς, τροφῆς καὶ συντηρήσεως· τοῦ συμβολαίου τούτου ἀντίγραφον ἔπεμψέ μοι ἐκ τοῦ ἐν Ζακύνθῳ γραμματοφυλακίου ὁ ἐμοὶ ἀγαπητὸς Λεωνίδας Ζώης. Τοῦ Δαμασκηνοῦ τούτου κτῆμα ἦν τὸ ὑπ' ἀριθμῷ τεσσαρακοστὸν πέμπτον χειρόγραφον τεῦχος τῆς ἐν Ἀθήναις βιβλιοθήκης τῆς Ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἑταιρείας περιλαμβάνον τὸν Νομοκάνονα τοῦ Μανουὴλ Μαλαξοῦ καὶ ὁμιλίας διαφόρους, ἐν αὐτῷ φέρεται ὑπογεγραμμένος «ὁ πανιερώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ πρόεδρος Καρπάθου Δαμασκηνός [4]»· ἀλλ' ὀρθῶς ἀναγιγνωσκομένη ἡ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

1. Περίληψις πατριαρχικῶν ἐγγράφων, (τῆς Νομικῆς συναγωγῆς Δοσιθέου τοῦ Ἱεροσολύμων), ἐν Κ. Ν. Σάθα «Μεσαιωνικῆς βιβλιοθήκης», (ἐν Βενετίᾳ 1872, εἰς 8ον), τόμ. Γ', σ. 562.—Μ. Ι. Γεδεὼν Μητροπόλεις Αἰγαίου πελάγους (Καρπάθου καὶ Κάσου), ἐν «Ἐκκλησιαστικῆς ἀληθείας», (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1912, εἰς φύλλ.), ἔτει ΛΒ', σελ. 350.

2. Σπ. Π. Λάμπρου Ὁ ἐκ Θεσσαλονίκης οἶκος Ὑαλέα, ἐν «Νέου Ἑλληνομνήμονος», (Ἀθήνησιν, 1909, εἰς 8ον), τόμ. Ϛ', σελ. 49—51.

3. Περίληψις πατριαρχικῶν ἐγγράφων, (τῆς Νομικῆς συναγωγῆς Δοσιθέου τοῦ Ἱεροσολύμων), ἐν Κ. Ν. Σάθα «Μεσαιωνικῆς βιβλιοθήκης», τόμῳ Γ', σελ. 537.—Μ. Δ. Χαμουδοπούλου Ἀρχιερατικαὶ ἐναλλαγαί, ἐν «Ἐκκλησιαστικῆς ἀληθείας», (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1881—1882, εἰς φύλλ.), ἔτει Β', σελ. 697.

4. Σ. Π. Λάμπρου Κατάλογος τῶν κωδίκων τῶν ἐν Ἀθήναις βιβλιοθηκῶν, ἐν «Νέου Ἑλληνομνήμονος», (Ἀθήνησι, 1909, εἰς 8ον), τόμῳ Ϛ', σελ. 480.

ὑπογραφὴ ἔχει οὕτω· «† ὁ ταπεινὸς ἀρχιεπίσκοπος Καρπάθου Δαμασκηνός».

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ὁ ἀπὸ Σάμου διεδέξατο τὴν ἀρχιεπισκοπήν, τὸ ὑπόμνημα τῆς ψηφίσεως αὐτοῦ ἐγένετο ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Παρθενίου τοῦ ἀπὸ Ἰωαννίνων μηνὶ νοεμβρίῳ τοῦ ἔτους 1643 [1]. Ὁ Ἀθανάσιος, ἀνὴρ Σάμιος, καὶ ἔγγαμος ἱερεὺς προήχθη εἰς τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Σάμου καὶ Ἰκαρίας, ἧς προέστη περὶ τὰ εἴκοσιν ἔτη [2]· μεθ' ὃ προήχθη εἰς τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Καρπάθου ἔτει 1643 μηνὶ νοεμβρίῳ, προέστη δ' αὐτῆς μέχρι τοῦ μηνὸς μαΐου τοῦ ἔτους 1669, καθ' ὃ ἔτος ἐπαύθη ταύτης διὰ τὸ βαθὺ γῆρας [3]. Ἀλλ' ἐκ τοῦ διαδεξαμένου αὐτὸν Λεοντίου δηλοῦται ὅτι τοῦτο ἐγένετο ἔτει 1665. Ὁ Ἀθανάσιος ἔτει 1662 μηνὶ αὐγούστῳ ἕνεκα τῆς πενίας τῶν Καρπαθίων ἐπέτυχε παρὰ τῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἱερᾷ τῶν ἀρχιερέων συνόδῳ τὴν ἐλάττωσιν τῶν ἀποδιδομένων ἀνὰ πᾶν ἔτος τῇ μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίᾳ εἰς δεκακισχίλια ἄσπρα καὶ τοῦ χαρατσίου [4], ἤτοι εἰς γρόσσια ὀγδοήκοντα τρία καὶ ἄσπρα τεσσαράκοντα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΛΕΟΝΤΙΟΣ διεδέξατο τὴν ἀρχιεπισκοπὴν μηνὶ ἰουλίῳ τοῦ ἔτους 1665· καὶ εἰς τὸν Λεόντιον ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἱερὰ τῶν ἀρχιερέων σύνοδος ἠλάττωσε τὰ ἀνὰ πᾶν ἔτος ἀποδιδόμενα τῇ μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίᾳ εἰς ἑπτακισχίλια ἄσπρα καὶ τοῦ χαρατσίου ἕνεκα τῆς πενίας τῶν

---

1. Περίληψις πατριαρχικῶν ἐγγράφων (τῆς Νομικῆς συναγωγῆς Δοσιθέου τοῦ Ἱεροσολύμων), ἐν Κ. Ν. Σάθα «Μεσαιωνικῆς βιβλιοθήκης», τόμῳ Γ', σελ. 577.—Μ. Δ. Χαμουδοπούλου Ἀρχιερατικαὶ ἐναλλαγαί, ἐν Ἐκκλησιαστικῆς ἀληθείας, ἔτει Β', σελ. 697.

2. Joseph Georgirenes A description of the present state of Samos, Nicaria, Patmos and mount Athos, (London, 1678, in 12°), p. 34—35.—Ἐπαμ. Σταματιάδου Ἐπιστολιμαία διατριβὴ περὶ Ἰωσὴφ Γεωργειρήνου ἀρχιεπισκόπου Σάμου, (ἐν Σάμῳ, 1892, εἰς 8ον), σελ. 47.

3. Περίληψις πατριαρχικῶν ἐγγράφων, (τῆς Νομικῆς συναγωγῆς Δοσιθέου τοῦ Ἱεροσολύμων), ἐν Κ. Ν. Σάθα Μεσαιωνικῆς βιβλιοθήκης, τόμῳ Γ', σελ. 598.—Ἐπαμ. Σταματιάδου Σαμιακά, ἤτοι ἱστορία τῆς νήσου Σάμου ἀπὸ τῶν παναρχαίων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς, (ἐν Σάμῳ, 1891, εἰς 8ον), τόμ. Δ', σελ. 200.

4. Περίληψις πατριαρχικῶν ἐγγράφων, (τῆς Νομικῆς συναγωγῆς Δοσιθέου τοῦ Ἱεροσολύμων), ἐν Κ. Ν. Σάθα Μεσαιωνικῆς βιβλιοθήκης, τόμ. Γ', σελ. 596.—Μ. Ι. Γεδεὼν Μητροπόλεις Αἰγαίου, ἐν «Ἐκκλησιαστικῆς ἀληθείας», ἔτει ΛΒ', σελ. 351.

Καρπαθίων [1], ἤτοι γρόσσια πεντήκοντα ὀκτὼ καὶ ἄσπρα τεσσαράκοντα. Ὁ Λεόντιος φέρεται συνυπογεγραμμένος ἐν γράμματι τοῦ πατριάρχου Μεθοδίου τοῦ ἀπὸ Ἡρακλείας, ἔτει 1669, περὶ τοῦ ἐν Εὐβοίᾳ μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Νικολάου ἐπικαλουμένου Γαλατάκη [2]· καὶ ἐν ἑτέρῳ γράμματι φέρεται συνυπογεγραμμένος ὁ Λεόντιος τοῦ πατριάρχου Διονυσίου τοῦ ἀπὸ Λαρίσης, μηνὶ ἰουνίῳ τοῦ ἔτους 1672 περὶ τοῦ κατὰ τὴν Τραπεζοῦντα μοναστηρίου τῆς Παναγίας ἐπικαλουμένης τοῦ Σουμελᾶ [3]. Ὁ Λεόντιος ἀπέθανεν ἔτει 1674 [4].

ΜΑΚΑΡΙΟΣ διεδέξατο τὴν ἀρχιεπισκοπὴν μηνὶ αὐγούστῳ τοῦ ἔτους 1674 [5] πατριαρχοῦντος Γερασίμου τοῦ ἀπὸ Τυρνόβου· ἀλλὰ τοῦ Μακαρίου «μὴ ἀπελθόντος ἐκεῖσε ἐπὶ τὸ ἐπιλαβέσθαι τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ἀλλὰ μάτην περιερχομένου ἀλλαχοῦ καὶ διὰ τοῦτο ἐπιτιμηθέντος ἀπελθεῖν· καὶ πάλιν ταῦτα πράττοντος καθαιρέσει καθυπεβλήθη, εἶτα ἐξαιτησαμένου τὴν συγχώρησιν ἐπὶ τὸ ἀπελθεῖν καὶ ταύτης τυχόντος καὶ πάλιν τὰ αὐτὰ πράττοντος καὶ ἀποδοκιμασθέντος τελείως τῆς ἐπαρχίας ταύτης καὶ ἀποδιωχθέντος».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΝΕΟΦΥΤΟΣ ΓΡΙΜΑΝΗΣ ἐπικαλούμενος, ἀνὴρ Πάτμιος, μηνὶ ἀπριλίῳ τοῦ ἔτους 1680 διεδέξατο τὴν ἀρχιεπισκοπὴν πατριαρχοῦντος Ἰακώβου τοῦ ἀπὸ Λαρίσης [6]. Ὁ Νεόφυτος φέρεται συνυπογεγραμμένος ἐν γράμματι τοῦ πατριάρχου

1. Περίληψις πατριαρχικῶν ἐγγράφων, (τῆς Νομικῆς συναγωγῆς Δοσιθέου τοῦ Ἱεροσολύμων), ἐν Κ. Ν. Σάθα «Μεσαιωνικῆς βιβλιοθήκης», τόμῳ Γ΄, σελ. 597.—Μ. Ι. Γεδεὼν Μητροπόλεις Αἰγαίου, ἐν «Ἐκκλησιαστικῆς ἀληθείας», ἔτει ΛΒ΄, σελ. 351.

2. Διονυσίου Π. Ἀλβανάκη Ἱστορία τῶν ἱερῶν μονῶν. Ἱερὰ μονὴ Γαλατάκη. (ἐν Ἀθήναις, 1906, εἰς 8ον), σ. 43–46.

3. Ἐπαμ. Θ. Κυριακίδου Ἱστορία τῆς παρὰ τὴν Τραπεζοῦντα . . μονῆς τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Σουμελᾶ, (ἐν Ἀθήναις, 1898, εἰς 8ον), σελ. 94—96.

4. Περίληψις πατριαρχικῶν ἐγγράφων, (τῆς Νομικῆς συναγωγῆς Δοσιθέου τοῦ Ἱεροσολύμων), ἐν Κ. Ν. Σάθα «Μεσαιωνικῆς βιβλιοθήκης», τόμ. Γ΄, σελ. 600.

5. Περίληψις πατριαρχικῶν ἐγγράφων, (τῆς Νομικῆς συναγωγῆς Δοσιθέου τοῦ Ἱεροσολύμων), ἐν Κ. Ν. Σάθα «Μεσαιωνικῆς βιβλιοθήκης», τόμῳ Γ΄, σελ. 600.

6. Ἀθαν. Παπαδοπούλου—Κεραμέως Ἱεροσολυμιτικὴ βιβλιοθήκη, (ἐν Πετρουπόλει, 1891, εἰς 8ον), τόμ. Α΄, σ. 309.

Ἰακώβου τοῦ ἀπὸ Λαρίσης μηνὶ φεβρουαρίῳ τοῦ ἔτους 1680 περὶ τοῦ παρὰ τὴν Τραπεζοῦντα μοναστηρίου τῆς Παναγίας τῆς ἐπικαλουμένης τοῦ Σουμελᾶ [1] ἀλλὰ πιθανῶς πρόκειται περὶ ἡμαρτημένης ἀναγνώσεως τῆς ἐπαρχίας ἑτέρου ἱεράρχου Νεοφύτου καλουμένου. Ὁ Νεόφυτος φέρεται συνυπογεγραμμένος ἐν γράμματι τοῦ πατριάρχου Ἰακώβου τοῦ ἀπὸ Λαρίσης, δι' οὗ καθῃρέθη ὁ ἐπίσκοπος Σταγῶν Δανιήλ, μηνὶ ἀπριλίῳ τοῦ ἔτους 1680 [2]. Ὁ Νεόφυτος μνημονεύεται ἐν τοῖς τακτικοῖς τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν τῆς ἀνατολῆς [3] ὡς καὶ ἐν γράμματι τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου τοῦ ἀπὸ Καισαρείας τῶν Καππαδόκων μηνὶ ἰουνίῳ τοῦ ἔτους 1719, ὡς ἐγκαινιάσας τὸν ἐν τῇ νήσῳ Λέρῳ ναὸν τῆς Θεοτόκου [4]· καὶ ἔτι φέρεται συνυπογεγραμμένος ἐν γράμματι τοῦ αὐτοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου, μηνὶ ἰουνίῳ τοῦ ἔτους 1722 περὶ τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Πάτμῳ μοναστηρίου ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου [5]. Ὁ Νεόφυτος παρῃτήσατο τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Καρπάθου πρὸ τοῦ ἔτους 1724, διότι τῷ ἔτει τούτῳ μηνὸς σεπτεμβρίου δεκάτῃ ὑπέγραψε γράμμα ὡς πρώην Καρπάθου καὶ ἐπίτροπος Πάτμου περὶ Παντελοῦ Ἀπεραθίτου νυμφευθέντος ἐν τῇ νήσῳ Πάτμῳ [6]. Τοῦ Νεοφύτου μέμνηται, ἀλλ' ἡμαρτημένως, ὁ Μιχαὴλ Λέκιεν ὡς ἀρχιεπισκόπου Καρπάθου καὶ Κάσου ἔτει 1731 [7]· ὁ Νεόφυτος ἀπέθανεν ἐν Πάτμῳ ἔτει 1729 [8]· ἐπὶ τοῦ Νεοφύτου πιθανῶς ἥνωτο τῇ ἀρχιεπισκοπῇ Καρπάθου ἡ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

---

1. Ἐπαμ. Θ. Κυριακίδου Ἱστορία τῆς παρὰ τὴν Τραπεζοῦντα . . μονῆς τῆς Σουμελᾶ, σελ. 97—103.

2. Μ. Παρανίκα Ἱστορικά, ἐν Νεολόγου ἑβδομαδιαίας ἐπιθεωρήσεως, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1894, εἰς φυλ.), ἔτει Γ', σελ. 619.

3. Ἀθ. Παπαδοπούλου—Κεραμέως Τακτικὸν τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν τῆς ἀνατολῆς, ἐν Δελτίου τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος, (ἐν Ἀθήναις, 1891, εἰς 8ον), τόμῳ Γ', σελ. 472.—Io. Alberti Fabricii Bibliotheca Græca, (Hamburgi, 1726, in 4°), tom. XIII, p. 480.

4. Fr. Miklosich et Ios. Müller Acta et diplomata Graeca medii aevi sacra et profana, (Vindobonae, 1890, in 8°), tom. VI, p. 319—321.

5. Acta et diplomata Graeca medii aevi, tom. VI. p. 328—332.

6. Τὸ γράμμα παρ' ἐμοί.

7. M. Le Quien Oriens christianus in quator patriarchatus digestus, (Parisiis, 1740, in fol), tom. I, col. 948.

8. Ἱστορικὰ σημειώματα ἐκ τοῦ βραβίου τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Πάτμῳ μοναστηρίου ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ἐν Ἱστορικῶν ἐρευνῶν περὶ τὰς ἐκκλησίας τῶν νήσων, τόμῳ Α', σελ. 158.

πατριαρχικὴ ἐξαρχία Κάσου. Ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ Νεοφύτου πρὸς τοὺς Καρπαθίους καὶ Κασίους γίγνεται δῆλον ὅτι αὐτοῦ παρῃτησαμένου τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Καρπάθου ἐφρόντισε περὶ τοῦ διαδεξαμένου αὐτόν, οὗ ἕνεκα γράφει τοῖς εἰρημένοις νησιώταις «δι᾽ αὐτὴν καὶ μόνην (τὴν θερμὴν ἀγάπην ὅπου σᾶς ἔδειξα) ἠθέλησα καὶ μὲ ζημίαν ἐδικήν μου νὰ σᾶς στείλω ἀρχιερέα εἰς τόπον ἐδικόν μου ὄχι κανένα ἄλλον ὅπου οὔτε ἠξεύρετε, οὔτε ἠκούσατε, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν ὅπου εἶναι ἐντόπιός σας καὶ γνωστὸς καὶ ἀναθρεμμένος εἰς ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν σας [1]»· δυστυχῶς ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Νεοφύτου φέρεται ἄνευ ἐπισημάνσεως τοῦ ἔτους καθ᾽ ὃ ἐγράφη καὶ οὔτε μνημονεύεται ἐν αὐτῇ τὸ ὄνομα τοῦ διαδεξαμένου αὐτὸν εἰς τὴν ἀρχιεπισκοπήν.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ἔτει 1730 προέστη τῆς ἀρχιεπισκοπῆς οὗ τὸ ὄνομα φέρεται ἐγκεχαραγμένον ἐπὶ λίθου «Καρπάθου Νικηφόρος 1730» ἐνετειχισμένου ὄντος νῦν ἐπὶ τοῦ μητροπολιτικοῦ οἰκήματος. Ἔκ τινος δὲ σημειώματος κειμένου ἐν βιβλίῳ ἀνήκοντι τῷ εἰρημένῳ Νικηφόρῳ κεῖται σημείωμα τόδε· «1736 μηνὶ ἰουνίῳ ἔλαβα τὴν ἐπιστασίαν τῆς ἀρχιερωσύνης ἐγὼ ὁ ἀρχιεπίσκοπος Νικηφόρος, ἔκτισα τὸν πύργον ὁ ὁποῖος ἐκόστισε γρόσια τετρακόσια δεκατέσσαρα καὶ εἰκοσιπέντε μαΐδιά»· ὁ εἰρημένος πύργος ἦν τὸ παλαιὸν ἀρχιερατικὸν οἴκημα, ἐφ᾽ οὗ πρότερον ἦσαν ἐνετειχισμέναι αἱ περὶ Ἱεροθέου καὶ Νικηφόρου δύο ἐπιγραφαί, οὗ κατεδαφισθέντος ᾠκοδομήθη ἐπ᾽ αὐτοῦ ὁ νέος μητροπολιτικὸς οἶκος, ἐφ᾽ οὗ ἐνετειχίσθησαν πάλιν αἱ εἰρημέναι δύο ἐπιγραφαὶ ἐπὶ τῆς προσόψεως αὐτοῦ [2]· τὸν Νικηφόρον οὐδαμόθεν ἄλλοθεν γιγνώσκω. Ἔκ τε τῆς ἐπιγραφῆς καὶ τοῦ σημειώματος προκύπτει ὅτι δύο ἀλλεπαλλήλως προέστησαν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Καρπάθου Νικηφόροι.

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ὁ Καρπάθου ἔτει 1744, μηνὶ ἰανουαρίῳ, φέρεται συνυπογεγραμμένος ἐν γράμματι τοῦ πατριάρχου Νεοφύτου τοῦ ἀπὸ Καισαρείας τῶν Καππαδόκων περὶ τοῦ ἐν

1. Ἀθ. Παπαδοπούλου — Κεραμέως Ἱεροσολυμιτικὴ βιβλιοθήκη, τόμ. Α΄, σελ. 308.
2. Ἐκ σημειώματος τοῦ ἐν Καρπάθῳ ἐλλογίμου Α. Σ. Ἀσλανίδου.

τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ ἐπισκόπου Κορώνης μοναστηρίου τῆς Θεοτόκου Γριβιτσάνης ἐπικαλουμένου [1].

ΠΑΪΣΙΟΣ ὁ Καρπάθου ἔτει 1763, μηνὶ ἰουλίῳ, φέρεται συνυπογεγραμμένος ἐν γράμματι τοῦ πατριάρχου Σαμουὴλ τοῦ ἀπὸ Δέρκων, δι᾽ οὗ ἡ πατριαρχικὴ ἐξαρχία Ὑδροπολιτσὰ ἀποσπασθεῖσα τῆς μητροπόλεως Χριστιανουπόλεως προήχθη εἰς ἀρχιεπισκοπήν [2].

ΔΑΝΙΗΛ διεδέξατο ἔτει 1764 τὴν ἀρχιεπισκοπήν, ἦν δὲ Σιναΐτης μοναχός, καὶ οὗ τεσσαρεσκαίδεκα γράμματα ἀπὸ τοῦ ἔτους 1764 ἀπόκεινται ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ μοναστηρίου τοῦ Σινᾶ ὄρους [3]· ἔτει 1766 μηνὶ δεκεμβρίῳ ὁ Δανιὴλ συνυπέγραψε τῷ ὑπομνήματι τῆς ψηφίσεως τοῦ Σβορνικίου Γρηγορίου [4], καὶ ἔτει 1767 μηνὶ ἰανουαρίῳ ἐν τῇ συνοδικῇ διαγνώσει περὶ τῶν γάμων τοῦ πατριάρχου Σαμουὴλ τοῦ ἀπὸ Δέρκων [5]· καὶ ἐν τῷ γράμματι τοῦ πατριάρχου Σωφρονίου τοῦ ἀπὸ Ἱεροσολύμων περὶ τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Σάμῳ μοναστηρίου τῆς Θεοτόκου τῆς Ἁγίας Ζώνης μηνὶ ἰουνίῳ τοῦ ἔτους 1775· ὁ τὸ γράμμα ἐκδοὺς Ἐπαμεινώνδας Σταματιάδης ἀνέγνω ἡμαρτημένως ὁ Δέρκων Δανιὴλ [6], ἀλλ᾽ ὁ μοναχὸς Louis Petit, νῦν φιλῷ ὀνόματι Φράγκος ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν διορθοῖ ὀρθῶς ὁ Καρπάθου Δανιήλ [7]. Συνυπέ-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

---

1. Γράμμα τοῦ πατριάρχου Νεοφύτου τοῦ ἔτους 1744 ἀποκείμενον ἐν τῇ ἐν Παρισίοις ἐθνικῇ τῶν Γάλλων βιβλιοθήκῃ. Supplément Grec, 705, 40.

2. Χριστοφόρου Κνήτη Ἡ μητρόπολις Χριστιανουπόλεως, ἐν «Ἐκκλησιαστικῆς ἀληθείας», (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1910, εἰς φύλλ.), ἔτει Λ', σελ. 71—72.

3 Actes du seizième congrès international des orientalistes, (Athènes, 1912, in 8°), p. 164—165.

4. J. D. Mansi Sacrorun conciliorum nova et amplissima collectio, (Parisiis, 1907, in fol), tom. XXXVIII, col. 881—882.

5. Διαταγαὶ γάμων, ἐν ἔτει σωτηρίῳ ͵αψξγ', ἐν μηνὶ φεβρουαρίῳ παρὰ Παναγιώτῃ Κυριακίδῃ τῷ Βυζαντίῳ, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1767, εἰς 8ον), σελ. ξ'—πβ'.—Γρηγορίου Γώγου Ὁ ἱερὸς νυμφαγωγὸς ἢ ὁμιλίαι περὶ τοῦ ἱεροῦ μυστηρίου τοῦ γάμου, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1859, εἰς 8ον), σελ. 95—116.—Μ. Ι. Γεδεὼν Κανονικαὶ διατάξεις, ἐπιστολαί, λύσεις, θεσπίσματα τῶν ἁγιωτάτων πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1888, εἰς 8ον), τόμ. Α', σελ. 257—261.—J. D. Mansi Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio, (Parisiis, 1709, in fol.), tom. XXXVIII, col. 889—898.

6. Ἐπαμ. Σταματιάδου Σαμιακά, τόμ. Δ', σελ. 345—6.

7. J. D. Mansi Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio, tom. XXXVIII, col. 945—948.

γραψε δ' ὁ Δανιὴλ τὸ τοῦ αὐτοῦ πατριάρχου Σωφρονίου γράμμα, μηνὶ ἰουνίῳ τοῦ ἔτους 1776 κατὰ Ἀθανασίου τοῦ Παρίου, Ἰακώβου τοῦ Πελοποννησίου καὶ Ἀγαπίου τοῦ Κυπρίου [1]. Τελευταία τοῦ Δανιὴλ μνεία εἶναι μηνὶ μαρτίῳ τοῦ ἔτους 1780, συνυπογράψαντος τῷ γράμματι τοῦ πατριάρχου Σωφρονίου τοῦ ἀπὸ Ἱεροσολύμων «περὶ τοῦ κατὰ τὴν κυριακὴν τῆς Ὀρθοδοξίας τελουμένου ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ μνημοσύνου [2]». Ὁ Δανιὴλ εἶναι ἐκ τῶν ἱεραρχῶν τῶν ἐκκλησιῶν τῶν νήσων τῶν καταληφθεισῶν ὑπὸ τῶν Ῥώσων ἐπιδρομέων. Ὁ Τζίας καὶ Θερμίων Γρηγόριος μηνὸς ἰουλίου ὀκτωκαιδεκάτῃ τοῦ ἔτους 1773 ἐνετάλη νὰ ἀναγγείλῃ τοῖς μὴ παραγενομένοις ἱεράρχαις εἰς Πάρον, ἵνα παραστῶσιν ἐν αὐτῇ «περὶ τῆς ὁμιληθείσης συνόδου τῶν ἀρχιερέων κατὰ τὸ μανιφέστον τοῦ πολυχρονίου ἡμῶν αὐθέντου γενεράλε καὶ κόμητος κυρίου Ἀλεξίου Ὀρλὸβ [3]». Ὁ Δ. Καλλίμαχος ἐδημοσίευσε γράμμα τοῦ πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ ἀπὸ Σμύρνης «ἀποδεικτικὸν καὶ ἐξοφλητικὸν Νεοφύτου πατριάρχου» μηνὶ μαΐῳ τοῦ ἔτους 1798 πρὸς τοὺς Πατμίους, ἐν ᾧ φέρεται συνυπογεγραμμένος ὁ Καρπάθου Ἱερόθεος [4], ἀλλὰ τοῦτο προέρχεται ἐξ ἡμαρτημένης ἀναγνώσεως ἀντὶ ὁ Εὐρίπου Ἱερόθεος· καὶ ὁ ἐν γράμματι τοῦ αὐτοῦ πατριάρχου Γρηγορίου μηνὶ νοεμβρίῳ τοῦ ἔτους 1797 δι' οὗ ἐπεκυροῦντο τὰ πατριαρχικὰ σταυροπηγιακὰ δίκαια τοῦ ἐν τῷ Ὀλύμπῳ μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Διονυσίου φερόμενος συνυπογεγραμμένος Ἰωανᾶς ὁ Καρπάθου [5] προέρχονται ἐξ ἡμαρτημένης

---

1. (Ph. Meyer Die Hauptur kuunden für die Gesichte der Athos—Kloster, (Lipsiae, 1894, in 8°), S. 236—241.—Porphyrius Uspenskii Vtoroe Putecestvie, (Mosque, 1880, in 4°), p. 496—8).—J. D. Mansi Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio, tom. XXXVIII, col. 945—949.

2. Ἰωακεὶμ Φοροπούλου Ἀνάλεκτα ἐκ τῶν πατριαρχικῶν κωδίκων, ἐν Ἐκκλησιαστικῆς ἀληθείας, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1900, εἰς φύλλ.), ἔτει Κ', σελ. 77—80. —J. D. Mansi Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio, tom. XXXVIII, col. 951—952.

3. Ἀρχιεπίσκοποι Τζίας καὶ Θερμίων. (χειρ.).

4. Δ. Καλλιμάχου Τοῦ ἐθνομάρτυρος Γρηγορίου τοῦ Ε', ἀνέκδοτα πρὸς τοὺς Πατμίους, ἐν «Ἐκκλησιαστικοῦ Φάρου», (ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, 1912, εἰς 8ον), τόμῳ Ι', σελ. 205.

5. Γενναδίου τοῦ Θεσσαλονίκης Ἡ ἱερὰ πατριαρχικὴ καὶ σταυροπηγιακὴ μονὴ τοῦ ἁγ. Διονυσίου τοῦ ἐν Ὀλύμπῳ, ἐν «Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ» ἐκκλησιαστικοῦ περιοδικοῦ, (ἐν Θεσσαλονίκῃ, 1917, εἰς 8ον), τόμῳ Α', σελ. 596—600.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ἀναγνώσεως ἀντὶ ὁ Εὐρίπου Ἱερόθεος.

Ἐκ τῶν διπτύχων τοῦ ἐν Καρπάθῳ Καθολικοῦ μνημονεύονται ἐπ' ἐκκλησίας οἱ ἑξῆς ἱεράρχαι «Νεόφυτος (ὁ Γριμάνης), Νικηφόρος, Παΐσιος, Δανιήλ, Παρθένιος, Νεόφυτος [1]». Ἐκ τούτων ὁ Παρθένιος εἶναι ὁ διαδεξάμενος τὸν Δανιήλ, ὅς οὐδαμόθεν ἄλλοθεν τυγχάνει μοι γνωστός, τὸν Παρθένιον τοῦτον διεδέξατο ὁ Νεόφυτος γνωστὸς ἔτει 1822, ἀλλὰ καὶ οὗτος οὐδαμόθεν ἄλλοθεν τυγχάνει μοι γνωστός. Εἰς τὸν Νεόφυτον τελευτᾷ ἡ ἐμὴ ἀναγραφὴ τῶν ἀρχιεπισκόπων Καρπάθου καὶ Κάσου· περὶ τῶν μετὰ ταῦτα ἴσως ἑτέρῳ μελήσει.

Παρατίθεμαι γράμματά τινα, ὧν ἔτυχον ἀντίγραφα ἀνήκοντα τῇ ἐκκλησίᾳ Καρπάθου καὶ Κάσου.

Α΄.

(Ἐκ τοῦ ἐν Ζακύνθῳ γραμματοφυλακίου.

Συμβόλαια τοῦ συμβολαιογράφου Νικολάου Παπαγιαννοπούλου, σελ. 167).

† Ἐν Χριστοῦ ὀνόματι ἀμὴν ἔτει ἀπὸ τῆς αὐτοῦ γεννήσεως 1583 φλεβαρίου 4. Εἰς τὸν οἶκον τοῦ κρ. Πιέρου Παντόγαλου τὴν σήμερον ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος τῆς Κάρπαθου εὑρισκόμενος τὴν σήμερον ὀνόματι κὺρ Ἰωάσαφ τὸ κατὰ κόσμον Ἀβούρης ἔστοντας ὅτι βούλεται νὰ πάγῃ εἰς τὴν ἐπαρχία του καὶ ἰμπαρκάρεται εἰς τοῦτα τὰ κάτεργα, ἅπερ εἶναι εἰς τὸ παρὸν στὸ Κερὶ [2] ὁ καπετάνιος τῆς Κρήτης μὲ τὴν κορσέβα καὶ ἐπειδὴ φοβιζάμενος τὸ κοινὸν ποτήριον μήπως ἔλθῃ θάνατος πρὸς ἐκεῖνον, ὥσπερ καὶ ἄλλοις πολλοῖς τοῦτο συβέβηκεν, ἠθέλησε καὶ ἀνάκραξε ἐμὲ τὸν Νικόλαον Παπαγιαννόπουλον νοτάριον ὅπου νὰ ποιήσῃ τὴν παροῦσά του διαθήκη, νὰ διορθώσῃ ὅλα του τὰ πράγματα, ἅπερ ἔχει εἰς τὴν παροῦσα πόλιν, τὴν ὁποίαν διόρθωσι ἐποίησε ἔμπροσθεν τῶν ὑπογεγραμμένων μαρτύρων παρακαλεσμένοι ἀπὸ τὸν ἄνωθε ἀρχιεπίσκοπον· καὶ πρῶτον λέγει καὶ ὁρίζει ὅτι ἂν τοῦ ἔλθῃ θάνατος νὰ εἶναι ἡ παροῦσα διαθήκη βεβαία καὶ ἀπαρασάλευτη, ἔτι θέλει καὶ ἀφίνει τὸν ἀνεψιόν του τὸν Νικόλαον παιδὶ τοῦ ποτὲ παπᾶ κὺρ Στάθη Ἀβούρη ὅλον τὸν τόπο ὅπου ἔχει εἰς τὸν Αἰγιαλὸν εἰς τοὺς Ἀτσιγγάνους μὲ ὅλα του τὰ δικαιώματα, ὡς καθὼς εὑρίσκεται· ὁμοίως τοῦ ἀ-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐκ σημειώματος τοῦ ἐν Καρπάθῳ ἐλλογίμου Α. Σ. Ἀσλανίδου.
2. Κώμη ἐν τῇ νήσῳ Ζακύνθῳ καὶ λιμὴν ἀσφαλὴς πρὸς νότον τῆς νήσου.

φίνει καὶ τὸ σπίτι του . . . . . ἀκόμη τοῦ ἀφίνει τοῦ αὐτοῦ Νικολάου χωράφια πινακίων δώδεκα εἰς τόπον λεγόμενον στὰ Τρικούκερα· ἀκόμη τοῦ ἀφίνω καὶ τὸ σπίτι ὁποῦ ἔχω στὸ χωριὸ Σαρακινάδον τὸ πατρικό μου μὲ τὸ περιβόλι ὡς καθὼς εὑρίσκονται μὲ ὅλα του τὰ δικαιώματα· ἔτι ἀφίνει εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου τὸ χωραφάκι ὁποῦ ἔχω πλησίον τοῦ αὐτοῦ ναοῦ μὲ ὅλα του τὰ δικαιώματα, ὡς καθὼς εὑρίσκονται διὰ μνημόσυνόν μου· τὰ δὲ ἐναπολειφθέντα εἴ τι ἄρα καὶ ἂν εἶχον πολλὰ ὀλίγα κινητὰ καὶ ἀκίνητα νὰ τὰ μοιράζουν τὰ τρία μου ἀνιψίδια, ὁ διάκος καὶ ὁ Νικόλαος καὶ ὁ Μάρκος ἐβγάνοντας ἐκεῖνα ποῦ ἔχω ταμένα τοῦ διάκου, ὡς φαίνεται ἡ γραφὴ στοῦ κὺρ Μάρκου Μαρτινέγκου διὰ προτίμησι· καὶ οὕτω ἔγινε ἡ παροῦσα ἐνέμπροσθεν τοῦ ἱερομονάχου Δοξαρᾶ καὶ πρωτοσυγκέλλου καὶ παπᾶ κυρ Μιχάλη Δρακόπουλου καὶ Γιάκουμου Γαβριλόπουλου τοῦ Μπαζίγιου καὶ κὺρ Γεωργ. Ἀβάσταγου καὶ κὺρ Γεωργ. Μαβρογιάννης.

† Ἐγὼ ὁ ἱερομόναχος Δοξαρᾶς καὶ πρωτοσύγκελλος ἔγραψα.
† Ἐγὼ παπᾶ Μιχαὴλ Δρακόπουλος ἔγραψα.
† Ἐγὼ Γιάκουμος Γαβριλόπουλος τοῦ Μπαζίγιου ἔγραψα.
† Ἐγὼ Γεώργιος Μαβρογιάννης τοῦ Ἰωάννου ἔγραψα καὶ διὰ τὸν ἀγράμματον Γ. Ἀβάσταγον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Β΄.

(Νομικ. συναγ. φύλ. 198α—198β 1).

† Παναγιώτατε ἡμῶν αὐθέντα καὶ δέσποτα Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὲ πατριάρχα κύριε κύριε Κύριλλε, στῦλε καὶ ἑδραίωμα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας.

Ἐγώ, ὁ ἁμαρτωλὸς καὶ ἀνάξιος δοῦλός σου πρώην Καρπάθου Ἱερόθεος, δουλικῶς προσκυνῶ ἕως ἐδάφους τῆς γῆς, καὶ ἀσπάζομαι τὰς ἁγίας σου χεῖρας καὶ πόδας· ὅμως, δέσποτά μου ἅγιε, γίνωσκε τὸ πῶς ἦλθεν πρὸς τὴν ἐμὴν ταπεινότητα ὁ ἅγιος ἔξαρχος ἐν ἱερομονάχοις παπᾶ κὺρ Ἀντώνιος μὲ τίμια καὶ ἅγια γράμματα τῆς παναγιότητός σου, διὰ νὰ δώσω τὰ μ π α κ ί α, καὶ τὰ χ α ρ ά τ σ ι α, καὶ ἐδῶ εὑρίσκεται πολλὰ ἀπειθὴς λαὸς καὶ πολλὰ πτωχός, καὶ δὲν βοηθοῦσιν τὸν ἀρχιερέα αὐτῶν, μόνον μένει τὸ χρέος πρὸς ἐμέ· ἐγὼ διὰ νὰ μὴ φανῶ ἀπειθὴς ἐ σ κ λ α β ώ θ η κ α καὶ ἐξεπλήρωσα τὰς δεκατρεῖς χιλιάδας τὰ

1. Ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀληθείας ἔτει ΛΒ΄, σελ. 350.

ἄσπρα τὰ μπακία, τσικίνια καὶ γρόσια, τὸ τσικίνι ἀπὸ ρν΄ ἄσπρα καὶ τὸ γρόσι ἀπὸ ρ΄ ἄσπρα, καὶ ἕτερα εἴκοσι τσικίνια διὰ τὰ χαράτσια, καὶ τὰ φιλότιμα εἴ τι ἤθελον· διότι ἀπὸ ἔκπαλαι, δέσποτά μου ἅγιε, ἦτον τὸ χαράτσιον τσικίνια δέκα, μὰ ὡς ὁρίσῃς δέσποτά μου. Ὡσὰν ἐξεπλήρωσα ἦλθεν μαντάτο τὸ πῶς ἐχειροτονήθη ἄλλος ἀρχιερεὺς καὶ ἔρχεται· καὶ τότες εὐγάλει ἕνα γράμμα καὶ δείχνει μου, τὸ ὁποῖον τὸ ἔχω ἐδῶ ὄπισθεν κοπιαρισμένον, τὸ πῶς μὲ κάθηρες, καὶ νὰ μὴ συνάξω καμμίας λογῆς εἰσόδημα ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν. Ἐγὼ ἐπροσκύνησα τὴν πρόσταξιν τῆς παναγιότητός σου, ὡς μικρὸς καὶ ἁμαρτωλὸς δοῦλός σου, καὶ δὲν ἐπατσαρίστικα οὐδὲ ποσῶς καμμίας λογῆς ἐκκλησιαστικὴν ὑπηρεσίαν, μόνον περνῶ ὡς μικρὸς καλόγηρος.

Διὰ τοῦτο γράφω ἰδίᾳ χειρὶ καὶ ποιῶ παραίτησιν τοῦ θρόνου τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Καρπάθου, διὰ τὸν ἀπειθῆ λαόν, ὅπου δὲν βοηθᾷ τὸν ἀρχιερέα αὐτοῦ, καὶ ὅποιον ὁρίσῃς, δέσποτά μου, ποίησον, εἶμαι εὐχαριστημένος· εἰ δὲ τοῦτο παρακαλῶ καὶ δέομαι τὴν παναγιότητά σου, νὰ ἔχω συγχώρησιν τῆς ἀρχιερωσύνης, μὲ τίμιον καὶ ἅγιον γράμμα, ἐκ τῆς ἁγίας σου χειρός· διότι ὑπάρχω γηραιὸς καὶ πολλὰ ἀσθενής, μήπως εὕρῃ με ὁ θάνατος· νὰ ἔχω τὴν συγχώρησιν· καὶ ποίησον διὰ τὴν εὐσπλαγχνίαν τοῦ Θεοῦ, διότι ὀρθῶς δὲν ἠμπορῶ νὰ σταθῶ ἀπὸ τὰ ξίγγι μου ὁ ἁμαρτωλός· καὶ ἐγὼ χρέη τῆς ἐπαρχίας δὲν ἔχω ἕως τοῦ νῦν, καὶ μηδὲ κανένα εἰσόδημα δὲν ἔμασα, μηδὲ ε΄ ἰνδικτιῶνος, μηδὲ τῆς ἐλευσομένης ς΄ ἰνδικτιῶνος καθὼς ἔγραφεν τὸ γράμμα· καὶ ὡς ὁρίσῃς ποίησον· διότι τὰ βάσανα καὶ χολαῖς τοῦ ἀπειθῆ καὶ χοντροῦ λαοῦ οὐ δύνομαι. Τοῦτο παρακαλῶ τὴν παναγιότητά σου· εἶναι ἕνα νησὶ ἡ Κάσος σπήτια ξ΄ καλά· καὶ ἦτον καὶ περίτου, μὰ ἔφυγον, καθὼς τὴν εἶχεν καὶ ὁ Γιαλέας ἐξαρχικῶς εἰσόδημα σιτάρι κοιλὰ ιγ΄, διὰ τὴν ζωήν, εἰ δέ, ὡς ὁρίσῃς ποίησον, δέσποτά μου· καὶ ὅτι ποιήσῃς εἰς ἐμένα τὸν δοῦλόν σου, ὁ Θεὸς νὰ τὸ πληρώσῃ· διότι διὰ στράτα δὲν εἶμαι, ἀπὸ τὴν μεγάλην ὀδύνην. Αἱ δὲ ἅγιαί σου εὐχαὶ εἴησαν μεθ᾽ ἡμῶν.

,αχκδ΄, ἰνδικτιῶνος ε΄.

Γ΄.

(Ἐκ τοῦ ἐν Ζακύνθῳ γραμματοφυλακίου.
Συμβόλαια τοῦ συμβολαιογράφου Νικολάου Σκουλογένους, σελ. 50).

1643 μαρτίου 9. Εἰς τὴν χώραν τῆς Ζακύνθου τὴν σήμερον ὁ παρὼν κὺρ Μελέτιος Βενέρης καλόγερος τοῦ ποτὲ παπᾶ κὺρ

Ἰακώβου ἀπὸ τὴν Στία χώραν Πισκοκέφαλο, συβάζεται μὲ τὸν παρόντα θεοφιλέστατον κύριον Δαμασκηνὸν Ἀγαπητὸν πρῴην ἀρχιεπίσκοπον Καρπάθου νὰ σταθῇ μὲ δαῦτον διὰ χρόνους πέντε καὶ νὰ τὸν μάθῃ τὰ γράμματα, ἀρχινόντας οἱ αὐτοὶ πέντε χρόνοι ἀπὸ τὴν πρώτην τοῦ Ἰουλίου τοῦ πρώτου ἀπερασμένου ἐπειδὴ καὶ ἀπὸ τότες γυρέβοντας ὑπηρέτην ὁ αὐτὸς ἀρχιερεὺς ηὗρε τὸν ἄνωθεν Μελέτιον στὸ Τσιρίγο καὶ τὸν ἐπῆρε καὶ ὁ αὐτὸς Μελέτιος ἀπεθυμόντας νὰ μάθῃ τὰ γράμματα καὶ νὰ γένῃ ἱερεὺς ἀκολούθησε τὸν ἄνωθεν ἀρχιερέα καὶ ὑπόσχεται νὰ τὸν δουλέψῃ καὶ ὑπηρετήσῃ στοὺς ἄνωθεν πέντε χρόνους καλὰ καὶ ἐμπιστεμένα σὲ καθε δουλειὰ ὁποῦ τὸν θέλει βάλει καὶ διὰ τὴν αὐτὴν δούλευσιν καὶ ὑπηρεσίαν ὑπόσχεται ὁ ἀρχιερεὺς νὰ τὸν μάθῃ τὰ γράμματα στὸν ἄνωθεν καιρὸν καὶ τὲς τάξες τῆς ἐκκλησίας καὶ νὰ προσπαθήσῃ τὰ τὸν κάμῃ διάκονον καὶ ἱερομόναχον καὶ νὰ τὸν θρέφῃ, ἐνδένῃ καὶ ᾽ποδένῃ στὸν ἄνωθεν καιρὸν μὲ πᾶσα του ἔξοδον ὁ αὐτὸς ἀρχιερεύς, ἀκολουθόντας των ὁ Μελέτιος ὅπου ὑπάγῃ, χωρὶς ἀμφιβολίαν καὶ δόλον, καὶ ἂν τὸν παρατήσῃ ἢ βρεθῇ ἀπειθὴς καὶ κακότροπος, νὰ ἠμπορῇ τότες ὁ ἀρχιερεὺς νὰ τὸν βάνῃ στῆς δικαιοσύνης τὰ χέρια διὰ νὰ τοῦ ἀποκριθῇ κάθε ἐναντιότητα, δάνειον καὶ ἰντερέσον καὶ τροφήν, ἐνδυμασίαν καὶ ᾽ποδεμήν, εἰ δὲ καὶ ὁ αὐτὸς Μελέτιος στέκῃ στὴν ὑποταγὴν καὶ ὑπηρεσίαν τοῦ ἀρχιερέως μὲ τὴν πρέπουσαν ἐμπιστοσύνην νὰ μὴν ἠμπορῇ νὰ τὸν διώξῃ δίχως ἀφορμήν, ἔτσι συβασμένοι ὑπὸ μαρτυρίας s. Λέου Πολυκαλᾶ καὶ μρ. Γερώλυμου Νομικοῦ.

Λέος Πολυκαλᾶς μαρτυρῶ τὰ ἄνωθεν.
Ἱερώνυμος Νομικὸς μαρτυρῶ τὰ ἄνωθεν.
Ἐγὼ Μελέτιος Βενέρις βεβαιώνω τὰ ἄνωθεν.

Δ΄.

(Νομ. συναγ. φυλ. 2656 1).

† Ἐπειδὴ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου κὺρ Ἀθανασίου προβαλόντος ἐπὶ συνόδου τὴν ἔνδειαν καὶ ἀπορίαν τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ, ὡς μὴ δυναμένης τρέφειν ἀρχιερέα σχεδὸν καὶ κινδυνευούσης καταλειφθῆναι δίχα προστασίας ἀρχιερατικῆς, ἐγένετο συγκατάβασις καὶ διάκρισις συνοδικῶς, ὥστε παρέχειν κατ᾽ ἔτος τῇ μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίᾳ, λόγῳ ζητίας ἢ καὶ βοηθείας,

1. Ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀληθείας ἔτει ΛΒ΄, σελ. 351.

ἄ σ π ρ ῶ ν χιλιάδας δέκα μόνας, καὶ τὸ βασιλικὸν αὐτοῦ χ α ρ ά τ σ ι ο ν, καὶ τούτων ἐκτὸς ἄλλο μηδέν, μήτε πολύ, μήτε ὀλίγον, τούτου χάριν ὑπέσχετο μετ' εὐχαριστίας ἐνώπιον τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότου τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου κυρίου Διονυσίου καὶ τῆς ἱερᾶς τῶν ἀρχιερέων συνόδου, ὥστε κατὰ χρόνον ἀποστέλλειν αὐτὸν ἀπροφασίστως τῇ ἐκκλησίᾳ τὰς δέκα χιλιάδας τῶν ἄ σ π ρ ω ν καὶ τὸ βασιλικὸν αὐτοῦ χ α ρ ά τ σ ι ο ν, χωρίς τινος ἐξόδου καὶ καταβιβάσεως, δι' οἰκείων ἀνθρώπων, καὶ λαμβάνειν τὴν ἀπόδειξιν αὐτοῦ. Ἂν δὲ παραβάς, ἄλλως ποιήσῃ παρ' ὃ γράφει καὶ ὑπόσχεται, εἶναι αὐτὸν ὑπὸ καθαίρεσιν, κατὰ τοὺς συνοδικοὺς τόμους, ἀποκριματίστως. Ὅθεν ἐγράφη καὶ ἡ παροῦσα αὐτοῦ ὑπόσχεσις καὶ ὑπεγράφη τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ χειρὶ, καταστρωθεῖσα ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ κώδικι τῆς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας †.

,αχξϐ' αὐγούστου, ἰνδικτιῶνος ιε'.

† Ὁ Καρπάθου Ἀθανάσιος ὑπόσχεται τὰ ἄνωθεν.

Ε'.

(*Νομικ. συναγ. φύλ. 2615* 1).

† Ἐπειδὴ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Καρπάθου, κατὰ τοὺς ἐνεστῶτας χρόνους, εἰς ἀπορίαν καὶ ἔνδειαν . . . . εὑρίσκεσθαι, καὶ δεομένης προνοίας καὶ ἀντιλήψεως, ὡς ἂν μὴ τῆς ἀρχιερατικῆς προστασίας στερηθεὶς, ἀπαναινομένων τῶν ἀρχιερατεύειν ἐν αὐτῇ τῶν λαχόντων, ἅτε μὴ ἐπαρκούσης χορηγεῖν αὐτοῖς τὰ ἀναγκαῖα πρὸς ζωάρκειαν καὶ περίθαλψιν, προέβη κηδεμονία τις περὶ αὐτὴν καὶ προμήθεια, καὶ συγκατάβασις, γνώμῃ κοινῇ συνοδικῇ τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότου, τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου κυρίου Διονυσίου καὶ τῶν παρευρεθέντων ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, καὶ ἐγένετο βραχεῖά τις ἀποκοπή, παρέχειν δηλαδὴ κατ' ἔτος τὸν ἤδη χειροτονηθέντα ἐν αὐτῷ θεοφιλέστατον ἀρχιεπίσκοπον Καρπάθου κὺρ Λεόντιον τῇ μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίᾳ ἑπτὰ χιλιάδας τῶν ἄ σ π ρ ω ν μόνον, λόγῳ ζ η τ ί α ς ἢ καὶ βοηθείας, καὶ παρὰ ταῦτα πληροῦν καὶ τὸ βασιλικὸν αὐτοῦ χ α ρ ά τ σ ι ο ν, καὶ μηδὲν ἄλλο παρέχειν, μήτε πολὺ μήτε ὀλίγον, ἐκτὸς τῶν ἑπτὰ χιλιάδων αὐτῶν δηλαδή, καὶ τοῦ βασιλικοῦ αὐτοῦ χ α ρ α τ σ ί ο υ, ὅπερ ἔστερξε καὶ ἐδέχθη εὐχαρίστως καὶ ὑπόσχεται ὁ ῥηθεὶς θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος

---

1. Ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀληθείας ἔτει ΛΒ', σελ. 351—352.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Καρπάθου κὺρ Λεόντιος ἀποστέλλειν ταῦτα κατ' ἔτος τῇ μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίᾳ τὰς ἑπτὰ χιλιάδας τῶν ἀσπρῶν, τὴν ἀποκοπὴν αὐτοῦ, καὶ τὸ βασιλικὸν χαράτσιον, περὶ τὸν ἀπρίλιον μῆνα, ἀναντιρρήτως καὶ ἀναμφιλέκτως. Ὅθεν ἐγράφη καὶ ἡ παροῦσα ἀποκοπὴ καὶ ἡ ὑπόσχεσις αὐτοῦ ἐν τῷ παρόντι ἱερῷ κώδικι τῆς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας καὶ ὑπεγράφη τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ χειρί, ἐν ἔτει ͵αχξε', ἰουλίῳ ιγ', ἰνδικτιῶνος γ'. Ἂν δὲ παραβὰς τὴν ὑπόσχεσιν αὐτοῦ, μὴ ἀποστείλῃ τὸ δικαίωμα αὐτὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τὸ χαράτσιον αὐτοῦ, ἐκπίπτειν τῆς ἀρχιερωσύνης, κατὰ τοὺς τόμους τῆς ἐκκλησίας τοὺς συνοδικοὺς καὶ ἀποβάλλεσθαι τῆς ἐπαρχίας καὶ χειροτονεῖσθαι ἄλλον ἐν αὐτῇ ἀποκριματίστως †.

† Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Καρπάθου Λεόντιος στέργω καὶ ὑπόσχομαι τὰ ἄνωθεν.

ΣΤ'.

(Ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμῷ 233 χειρογράφου τεύχους φύλλ. 78, τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχικῆς βιβλιοθήκης 1).

† Ἰάκωβος ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

† Τὸ διττὸν τῆς ἐν Θεῷ ἀρχικῆς αὐτεξουσιότητος ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἀγαθοδότως πρὸς αὐτοῦ εἰκονίζεσθαι δέδοται· ὄντος γὰρ συνθέτου τοῦ τῆς ἀνθρωπότητος εἴδους ἔκ τε γεώδους οὐσίας ἅμα καὶ νοερᾶς ψυχῆς, δηλαδὴ λογικῆς, καὶ ἡ ὑπ' αὐτὸ νοουμένη ἐξουσιαστικὴ δύναμις διττή πως ἀνάγκη γνωρίζεσθαι ἧς προνοίᾳ διαιρουμένης εἰς δύο, τῆς μὲν ἡ βασιλεία καθέστηκε γνώρισμα, δύναμίς τις διεξαγωγὸς μετὰ νόμου κειμένου καὶ συντηρητικὴ τῶν εἰς πρακτικὴν δικαιοσύνην συντεινόντων, τῆς δὲ ἡ ἱερωσύνη ἥτις μέσον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων γινωσκομένη πρὸς τὰ τῇ θεωρητικῇ ἀπονενεμημένα συντείνει τῇ ἀμέσως τῷ Θεῷ, τῷ πρώτῳ καὶ ὁλικῷ καὶ ἀκροτάτῳ καὶ παντοδυνάμῳ νῷ, τὸν ἔσχατον καὶ μερικὸν καὶ εὐτελῆ καὶ τῆς ἄνωθεν ῥοπῆς τε δεόμενον νοεῖν καθαρτικαῖς καὶ ἀνατακτικαῖς ἐπιστήμαις συναπτούσῃ τε καὶ ἀνυψούσῃ ἀρρήτως· ὅσον οὖν ἄρα ψυχῆς τε καὶ σώματος τὸ διάφορον, τοσοῦτον ἡ ἱερωσύνη βασιλείας διέστηκεν, ἡ μὲν γάρ, ὡς ἐν κεφαλαίῳ εἰπεῖν, περὶ φθαρτῶν

1. Τὸ ἀντίγραφον ἐγένετο τῇ φροντίδι τοῦ ἐμοὶ ἀγαπητοῦ Νικοδήμου Βασιλείου ἀρχιμανδρίτου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

καὶ γηΐνων, ἡ δὲ περὶ ἀφθάρτων, θείων καὶ νοερῶν, ἣν ὁ θεάνθρωπος λόγος Ἰησοῦς Χριστός, ὁ καθηγητὴς τῆς σωτηρίας ἡμῶν, ὁ δι' ἄκραν συγκατάβασιν ἐπὶ γῆς ἐλθὼν σῶσαι τὸν ἄνθρωπον καὶ ἐκ δουλείας ἀπαλλάξαι, τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς ἐδωρήσατο καὶ δι' αὐτῶν ἀλληλοδιαδόχως πρὸς τοὺς μετὰ ταῦτα καὶ θέσει καὶ τρόπῳ διαδόχους αὐτοῦ γενηθησομένους· ὅθεν τῆς ἁγιωτάτης (ἀρχι)επισκοπῆς Καρπάθου δίχα γνησίου ἀρχιερέως καὶ πνευματικοῦ ποιμένος ἐναπολειφθείσης καὶ τῆς πνευματικῆς ταύτης χάριτος ἐν στερήσει καθεστηκυίας, ἅτε τοῦ ἐν αὐτῇ πρότερον ἀρχιερατεύσαντος Μακαρίου μὴ ἀπελθόντος ἐκεῖσε ἐπὶ τὸ ἐπιλαβέσθαι τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ἀλλὰ μάτην περιερχομένου ἀλλαχοῦ καὶ διὰ τοῦτο ἐπιτιμηθέντος ἀπελθεῖν, καὶ πάλιν ταῦτα πράττοντος καθαιρέσει καθυποβληθέντος, εἶτα ἐξαιτησαμένου τὴν συγχώρησιν ἐπὶ τὸ ἀπελθεῖν καὶ ταύτης τυχόντος, καὶ πάλιν τὰ αὐτὰ πράττοντος καὶ ἀποδοκιμασθέντος τελείως τῆς ἐπαρχίας ταύτης καὶ ἀποδιωχθέντος, ἵνα μὴ ἐπὶ πολὺ ἡ παροικία αὕτη ἀπροστάτευτος μείνῃ καὶ τὰ ἐκεῖσε τηνάλλως φέρηται, δέον ἐκρίναμεν φροντίδα καταβαλεῖν οὐ τὴν τυχοῦσαν ἐπὶ εὑρέσει προσώπου ἀξίου καὶ ἁρμοδίου τοῦ ἀναδεχθῆναι τὴν ποιμαντικὴν ῥάβδον τῆς ἐπαρχίας ταύτης· καὶ δὴ ἀδείᾳ καὶ προτροπῇ ἡμετέρᾳ, ψήφων κανονικῶν γεγενημένων παρὰ τῶν ἐνδημούντων ἐνταῦθα τῇ βασιλευούσῃ ἱερωτάτων μητροπολιτῶν καὶ ὑπερτίμων τῶν ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, τοῦ Χαλκηδόνος κὺρ Ἱερεμίου, τοῦ Θεσσαλονίκης κὺρ Μελετίου, τοῦ Προύσης κὺρ Καλλινίκου, τοῦ Μυτιλήνης κὺρ Γρηγορίου, τοῦ Ἀθηνῶν κὺρ Ἰακώβου, τοῦ Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης κὺρ Βαρθολομαίου, τοῦ Ρόδου κὺρ Παρθένιου, τοῦ Διδυμοτείχου κὺρ Γρηγορίου, τοῦ Εὐρίπου κὺρ Νικηφόρου, τοῦ Δέρκων καὶ Νεοχωρίου κὺρ Μακαρίου, τοῦ Λιτίτζης κὺρ Θεοδοσίου, ἔγνωσται καὶ προτετίμηται τῶν ἄλλων ὁ ὁσιώτατος ἐν ἱερομονάχοις καὶ πνευματικοῖς κὺρ Νεόφυτος, ἀνὴρ ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων τὸ ἀγγελικὸν ἠμφιεσμένος σχῆμα καὶ τὸν μονήρη μετερχόμενος βίον ἀμέμπτως, ἡσυχίᾳ συζῶν καὶ ἀπραγμοσύνῃ ἐγκολπούμενος, ἱκανὸς εἰς προστασίαν λαοῦ· τοῦτον τοιγάρτοι τὸν διαληφθέντα [ἀρχιεπίσκοπον] τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἀποκατεστήσαμεν καὶ κυβερνήτην τοῦ ἐν αὐτῇ χριστιανικοῦ πληρώματος ἀπετελέσαμεν. Ὀφείλει τοίνυν ὁ διαληφθεὶς αὐτὸς θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Καρπάθου κὺρ Νεόφυτος ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς παραγενέσθαι εἰς τὴν θεόθεν λαχοῦσαν αὐτῷ παροικίαν καὶ ἐπιλαβέσθαι ταύτης καὶ πάσης ὑποκειμένης

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

αὐτῇ ἐνορίας καὶ εὐλογεῖν καὶ ἁγιάζειν ἅπαντας τοὺς ἐν αὐτῇ χριστιανοὺς καὶ ἅπαντα τὰ ἀρχιερατικὰ ἐκτελεῖν μετὰ τῆς τοῦ ἱεροῦ συνθρόνου ἐγκαθιδρύσεως, ὡς γνήσιος καὶ νόμιμος ἀρχιερεὺς ταύτης, ἀναγνώστας σφαγίζειν, μοναχούς τε καὶ μοναχὰς κείρειν, ὑποδιακόνους καὶ διακόνους χειροτονεῖν καὶ εἰσηγεῖσθαι καὶ διδάσκειν τὸν ἐν αὐτῇ τοῦ κυρίου χριστώνυμον λαὸν πάντα τὰ ψυχωφελῆ καὶ σωτήρια δόγματα καὶ διδάγματα, οὐ μόνον ταῖς ἀπὸ γλώσσης νουθεσίαις, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ταῖς ἀπὸ τοῦ ἰδίου βίου χειραγωγίαις, τὰ πάντα τοῖς πᾶσι γενόμενος, ἵνα πάντας κερδήσῃ ἢ πλείονας, κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον, καὶ δεσπόζειν καὶ ἐξουσιάζειν πάντων τῆς ἀρχιεπισκοπῆς κτημάτων τε καὶ ἀφιερωμάτων, κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων, καὶ σπεύδειν ἐπιμελῶς τῆς τούτων αὐξήσεως καὶ βελτιώσεως, ὡς γνήσιος ἐξουσιαστὴς τούτων ἁπάντων· ὡσαύτως δεσπόζειν καὶ πάντων τῶν ἐν τῇ παροικίᾳ ταύτῃ ἐκκλησιῶν τε καὶ μοναστηρίων καὶ θείους καὶ ἱεροὺς ναοὺς καθιεροῦν καὶ πνευματικοὺς πατέρας ἐγκαθιστᾶν δι' οἰκείων ἐνταλμάτων, καὶ τἆλλα πάντα τὰ τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἀνήκοντα διαπράττειν ἀκωλύτως καὶ ἀπαραμειώτως καὶ καρποῦσθαι καὶ λαμβάνειν τὰ ἀπὸ συνηθείας ἐκκλησιαστικὰ εἰσοδήματα σῷα καὶ ἀνελλιπῆ πρὸς ἰδίαν αὐτοῦ περίθαλψιν καὶ διοίκησιν· ὡσαύτως ὀφείλουσι καὶ πάντες οἱ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ Καρπάθου κληρικοί, ἱερεῖς, ἱερομόναχοι, ἄρχοντές τε καὶ ἀρχόμενοι, μικροὶ καὶ μεγάλοι ὁμοῦ ἅπαντες, τιμᾶν τὸν διαληφθέντα καὶ διευλαβεῖσθαι καὶ ὑπείκειν καὶ ὑποτάσσεσθαι αὐτῷ κατὰ πάντα, ἐφ' οἷς ἂν αὐτοῖς πνευματικῶς διορίσηται καὶ συντρέχειν καὶ βοηθεῖν αὐτῷ ἐν πάσαις ταῖς ἀναγκαίαις αὐτοῦ χρείαις καὶ κατ' οὐδὲν αὐτῷ ἀντιλέγειν ἢ ἀντιτείνειν ἀναιτίως (ἀλυσιτελὲς γάρ ἐστι τοῦτο φησὶν ὁ μακάριος Παῦλος) καὶ μνημονεύειν τοῦ κανονικοῦ αὐτοῦ ὀνόματος ἐν πάσαις ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς καὶ ἀκολουθίαις καὶ παρέχειν καὶ διδόναι εὐγνωμόνως καὶ εὐπειθῶς κατὰ τὴν ἐπικρατήσασαν ἀρχαίαν συνήθειαν ἅπαντα τὰ ἀνήκοντα αὐτῷ ἐκκλησιαστικὰ εἰσοδήματα καὶ δικαιώματα σῷα καὶ ἀνελλιπῆ, οἱ ἱερεῖς τὰ κανονικά, οἱ λαϊκοὶ τὰ συνοικέσια, τὰς πανηγύρεις, τὴν τοπικὴν ζητίαν, καὶ εἴ τι ἄλλο τῷ τόπῳ σύνηθες, μηδενὸς τολμῶντος τῶν πάντων ἱερωμένων καὶ λαϊκῶν ἀντιφέρεσθαι τῷ πνευματικῷ αὐτῶν ποιμένι ἢ κατακρατεῖν τι τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ ἢ τὴν προσήκουσαν αὐτῷ τιμὴν καὶ βοήθειαν καὶ ἀποδιδόναι· τῷ δέ γε βουλομένῳ παρὰ τὰ προστattόμενα πρᾶξαι καὶ γνώμῃ διεστραμμένῃ τι τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ σφετερίσαι ἢ ὅπως δήποτε ἄλλως ἀντικειμένως φέρεσθαι καὶ μὴ ἀποδιδόναι τὴν προσήκου-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

σαν εὐλάβειαν καὶ ὑποταγήν, ὡς ἀγρυπνοῦντι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν, δειγὰ τὰ ἐπιτίμια παρ' ὑμῶν ἔσεται καὶ πρὸ τούτων ἡ τοῦ Θεοῦ ἀγανάκτησις αὐτῷ ἐνεχθήσεται, ἡ γὰρ τιμὴ καὶ εὐπείθεια ἡ πρὸς αὐτὸν τὸν ἀρχιερέα γενομένη πρὸς ἡμᾶς ἀνάγεται, καὶ δι' ἡμῶν πρὸς Θεόν, οὗ τύπον ἐπὶ γῆς οἱ ἀρχιερεῖς διασῴζουσιν· ἐπὶ τούτοις γὰρ ἅπασιν ἀπολυθεῖσα καὶ ἡ παροῦσα ἐν μεμβράναις περιληπτικὴ πρᾶξις ἐξέδοτο αὐτῷ τῷ διαληφθέντι θεοφιλεστάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Καρπάθου κὺρ Νεοφύτῳ ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῷ ἡμῶν ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ. ,αχπ΄ μηνὶ ἀπριλίῳ ιγ΄. †.

† Ἰάκωβος ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

Ζ΄.

(Ἐκ χειρογράφου τεύχους ὑπ' ἀριθμὸν 233, φύλ. 436, τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχικῆς βιβλιοθήκης).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

† Τοῖς ἐντιμοτάτοις κληρικοῖς καὶ εὐλαβεστάτοις ἱερεῦσι καὶ ἱερομονάχοις καὶ χρησιμωτάτοις προεστῶσι καὶ γέρουσι καὶ λοιποῖς πᾶσι χριστιανοῖς ἀνδράσι καὶ γυναιξὶ τοῖς εὑρισκομένοις ἐν Καρπάθῳ καὶ Κάσῳ τέκνοις ἐμοὶ πνευματικοῖς ποθεινοτάτοις ἐν Κυρίῳ εὐχὴν καὶ εὐλογίαν καὶ τὸν ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀσπασμὸν σωτηρίαν τε καὶ εὐτυχίαν παρὰ Θεοῦ.

Καθὼς ὅλα τὰ πνευματικὰ διαφέρουσιν ἀπὸ τὰ σωματικὰ καὶ κατὰ τὴν ἀϊδιότητα καὶ ἀφθαρσίαν καὶ τὴν ἄλλην ὑπεροχὴν τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἀξίας, τὸν ἴδιον τρόπον διαφέρει καὶ ἡ πνευματικὴ ἀγάπη καὶ πατρικὴ συγγένεια, τὴν ὁποίαν χειροτονεῖ ἡ χάρις τοῦ παναγίου Πνεύματος ἀπὸ ἐκείνην τὴν πατρικὴν ἀγάπην, ὁποῦ προξενεῖ ἡ ὕλη, καὶ αὔτη ἡ σάρξ· τούτη ἡ σωματικὴ ἀγάπη εἶναι πρόσκαιρος, ἐκείνη ἀθάνατος, ταύτην μαραίνει χρόνος, ἐκείνην θρέφει καὶ αὐξάνει, τούτην τὴν σαρκικὴν ἀγάπην διαλύει καὶ παραμικρὰ διαφορά, ἐκείνη πάντα στέργει πάντα ὑπομένει κατὰ τὴν ἀποστολικὴν φωνήν. Λοιπὸν ἐπειδὴ ἡ χάρις τοῦ παναγίου Πνεύματος ἐχάρησε καὶ εἰς ἐμένα τέτοιαν πνευματικὴν ἀγάπην νὰ ἔχω εἰς ἐσᾶς τώρα τόσους πολλοὺς χρόνους, δὲν εἶναι καμμία ἀμφιβολία πῶς νὰ ἐγνωρίσετε τοιαύτην πατρικὴν ἀγάπην ἀπὸ ἐμένα θερμὴν καὶ ἀνυπόκριτον καὶ ἐγὼ δύναμαι νὰ εἰπῶ χωρὶς πρόφασιν, ὅτι ἐγνώρισα ἀπὸ ἐσᾶς καὶ εὐλάβειαν πολλὴν καὶ ὑπακοὴν μεγάλην καὶ ὅσην παραγγέλει ὁ ἀποστολικὸς

λόγος εἰς τὰ γνήσια τέκνα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως νὰ ἔχουσιν εἰς τοὺς ἡγουμένους καὶ προεστοὺς αὐτῶν· πείθεσθαι λέγουσι τοῖς ἡγουμένοις καὶ ὑπείκεσθαι· τοιαύτην ὑπακοὴν ἀληθινὴν ἐγνώρισα ἀπὸ ἐσᾶς καὶ ἐδοκιμάσατε καὶ ἐσεῖς ἀπὸ ἐμένα, τὴν ὁποίαν ἀκόμη καὶ ἔχω μέσα εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς καρδίας καὶ θρέφω, καὶ διὰ τοῦτο μὲ τὸ παρὸν γράμμα ἠθέλησα νὰ εὐχηθῶ καὶ νὰ εὐλογήσω ἅπαντας, νέους καὶ γέροντας, ἱερεῖς καὶ ἀνιέρους, ἄνδρας καὶ γυναῖκας, ὅλους εὔχομαι καὶ εὐλογῶ καὶ συγχωρῶ καὶ λύω ἀπὸ παντὸς δεσμοῦ, ὄχι μόνον τοὺς ζῶντας ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀποθανόντας ὄχι μόνον μὲ ψιλοὺς λόγους τοῦ στόματος, ἀλλ' ἐκ βάθους καρδίας, μέσα ἀπὸ τὰ πατρικὰ ἐκεῖνα σπλάγχνα, μὲ τὰ ὁποῖα ἐσυναναστράφηκα καὶ ἀνάθρεψα σχεδὸν ὅλους, διότι ἀγκαλὰ καὶ τὸ βαθὺ γῆρας μὲ ἐπαρακίνησε νὰ παραιτηθῶ τὴν ἐπιστασίαν τὴν ἐδικήν σας ὄχι χωρὶς μεγάλον πόνον καρδίας, πλὴν τὴν ἀγάπην τὴν πατρικήν, ὁποῦ ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ἔδειχνα πρὸς ἐσᾶς δὲν ἄφησα, ἀλλὰ οὔτε θέλω ἀφήσει ποτέ, καὶ οὔτε πολυκαιρία οὔτε χρόνος ὁ πανδαμάτωρ, οὔτε γῆρας, οὔτε θάνατος θέλει δυνηθῆ νὰ ἐξαλείψῃ μέσα ἀπὸ τὴν καρδίαν μου, τὴν ἀγάπην ἐκείνην τὴν θερμὴν ὁποῦ σᾶς ἔδειξα διὰ αὐτὴν καὶ μόνην ἠθέλησα καὶ μὲ ζημίαν ἰδικήν μου νὰ σᾶς στείλω ἀρχιερέα εἰς τόπον ἐδικόν μου ὄχι κανένα ἄλλον ὁποῦ οὔτε ἠξεύρετε, οὔτε ἠκούσατε, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν ὁποῦ εἶναι καὶ ἐντόπιός σας καὶ γνωστὸς καὶ ἀναθρεμμένος ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν σας. Λοιπὸν ἐπειδὴ καὶ ἐγὼ ὁμολογῶ πῶς ποτὲ δὲν θέλω ἀρνηθῆ τὴν ἀγάπην σας, τὸν ἴδιον τρόπον καὶ ἐσεῖς πρέπει πάντοτε νὰ μὲ ἐνθυμᾶσθε· ὡς τέκνα ἀγαπητὰ τὸν πατέρα καὶ τὴν εὐλάβειαν καὶ τὴν ὑπακοὴν ὁποῦ ἐδείχνετε εἰς ἐμένα τώρα τόσους χρόνους, θέλω καὶ ἐπιθυμῶ, καὶ παρακαλῶ νὰ δείχνετε εἰς αὐτὸν τὸν νέον ἀρχιερέα σας, καὶ ὄχι μόνον νὰ ἀγαπᾶτε, ἀλλὰ καὶ νὰ βοηθῆτε καὶ νὰ συντρέχετε εἰς ταῖς ἀνάγκαις καὶ χρείαις του, καὶ ὄχι μόνον ἀπὸ ἐμένα θέλετε ἔχει θερμοτέρας τὰς εὐχάς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἴδιον μισθαποδότην Θεόν, ὁποῦ μὲ ἀληθεστάτην ἐπαγγελίαν μᾶς εἶπεν ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχετε, καὶ ἀλλοῦθεν ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου, μισθὸν προφήτου λήψεται, ἀπὸ αὐτὸν λέγω τὸν μισθαποδότην Θεόν, θέλετε λάβει τὰς ἀνταμοιβὰς εἰς τὴν παροῦσαν ζωήν, ὑγείαν, εὐφορίαν καρπῶν, αὔξησιν τῶν ὑπαρχόντων, σκέπην καὶ βοήθειαν εἰς τὰς ἐπηρείας τοῦ δαίμονος, λύτρωσιν τῶν ἐπερχομένων συμφορῶν· εἰς δὲ τὸν μέλλοντα αἰῶνα συγχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν καὶ κληρονομίαν καὶ μετοχὴν τῆς οὐρανίου βασιλείας. Ταῦτα μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος·

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ἄμποτες δὲ ὁ πανοικτίρμων Θεὸς νὰ μὲ ἀξιώσῃ καμμίαν φορὰν νὰ ἔλθω νὰ σᾶς ἰδῶ· καὶ νὰ σᾶς ἀπολαύσω σωματικῶς. Ἡ δὲ χάρις τοῦ παναγίου Πνεύματος καὶ ἡ εὐχὴ καὶ ἡ εὐλογία τῆς ἐμῆς ταπεινότητος εἴη μετὰ πάντων ἡμῶν †.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ Γ. ΖΕΡΛΕΝΤΗΣ

ΠΡΟΣΘΗΚΗ
ΕΙΣ ΤΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝ ΤΗι ΝΗΣΩι ΣΙΦΝΩι ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Περὶ τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Σίφνῳ σχολείου ἐπραγματεύθη ὁ Κάρολος Γκιὼν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς νήσου ταύτης· ἔκτοτε δὲ δύο προσθῆκαι περὶ αὐτοῦ ἐδημοσιεύθησαν [1]. Ἀλλ᾽ ἡ ἱστορία τοῦ εἰρημένου σχολείου δὲν συνεπληρώθη ἔτι, διότι οὔτε γνωστὸν εἶναι πότε συνεστάθη οὔτε γνωστοὶ πάντες οἱ διδάξαντες ἐν αὐτῷ. Ἐξ ἐπιστολῆς Δημητρίου τινὸς πρὸς τὸν ἐν Μακρυνίτσᾳ τοῦ Πηλίου διδάσκοντα Ζαχαρίαν, δηλοῦται ὁ πρῶτος ἐν τῷ σχολείῳ τῆς Σίφνου διδάξας ὁ καὶ ἱδρυτὴς αὐτοῦ Στέφανος ὁ Κύπριος, ὃς ἄγνωστον διατὶ ἀπέλιπε τὴν ἐν τῇ νήσῳ διδασκαλίαν, καίτοι ἐδωρήσατο τῷ σχολείῳ τὰ βιβλία αὐτοῦ.

Τοῦ Ζαχαρίου τούτου διδάσκοντος ἐν Μακρυνίτσᾳ, μνημονεύει καὶ ὁ Καισάριος Δαπόντες ὧδε· «Ζαχαρίας ἱερομόναχος ἀπὸ ταῖς Μηλιαῖς, χωρίον Δημητριάδος καὶ τοῦτο, εἰς τὸ ὁποῖον καὶ τώρα εὑρίσκεται γέρων ὑπὲρ τὰ ὀγδοήκοντα, ἐπιστήμων καὶ ἐνάρετος [2]». Ὁ δὲ Δημήτριος ὁ ἐπι-

1. Ἰωάννου Σακκελίωνος Ἔγγραφα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν σχολὴν τῆς νήσου Σίφνου ἀναφερόμενα, ἐν Δελτίου τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἑταιρείας, (ἐν Ἀθήναις, 1885, εἰς 8ον), τόμῳ Β', σελ. 317—325.—Πατριαρχικὸν σταυροπηγιακὸν μοναστήριον τοῦ Ταξιάρχου Μιχαὴλ ἐν τῇ νήσῳ Σερίφῳ, ἐν Ἱστορικῶν ἐρευνῶν περὶ τὰς ἐκκλησίας τῶν νήσων, (ἐν Ἑρμουπόλει, 1913, εἰς 8ον), τόμ. Α', σελ. 71—73.

2. Καισαρίου Δαπόντε Κατάλογος ἱστορικὸς καὶ ἀξιόλογος τῶν καθ' ἡμᾶς χρηματισάντων ἐπισήμων Ρωμαίων.., ἐν Κ. Ν. Σάθα Μεσαιωνικῆς βιβλιοθήκης, (ἐν Βενετίᾳ, 1872, εἰς 8ον), τόμῳ Γ', σελ. 125.—καὶ ἐν Const. Erbiceanu Cronicarii Greci au seris despre Românû in epoca Fanariota, (Bucuresti, 1888, in f°). p. 134.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
0070000050997